

DIAKONIAN

juhla-lehti

Sisällys

Pääkirjoitus	3	Kirkolliskokousedustaja	35
Diakonia elää	4	Kasvatustyö	36
Monimuotoisuus	12	Opiskelija	39
Vieraskynä	16	Tasa-arvo.....	40
Diak & Diakonia	18	En hälsning från Borgå stift	43
Koulutukset	20	Från biskopet	44
Kolumni	23	Kansainvälisyys	45
Kirkon Ulkomaanapu	24	Johtaminen	46
Tulevaisuus	26	Suunnannäyttäjänä	48
Vihkimysvirka	30	Hengellisyys	50
Hiippakuntasiihteri	34	Loppusiunaus	51

DIAKONIAN JUHLALEHTI
JULKAISIJA
Diakoniatyöntekijöiden
Liitto Ry

PÄÄTOIMITTAJA
Marko Pasma
TOIMITUSSIIHTERI
Tiina Usvajoki
TAITTO
Hilikka Hyvärinen

TOIMITUSKUNTA
Marko Pasma
Johanna Lehmusmies
Heli Salmela
Marikka Luukkonen
Hilikka Hyvärinen
Tiina Usvajoki

PAINO
Savion Kirjapaino Oy
Painos 5500 kpl

KANNEN KUVA
Markku Pihlaja

KANNEN SUUNNITTELU
JA STAILAUS
Hilikka Hyvärinen

DIAKONIAN JUHLALEHTI avaa diakonian historiaa, laajaa työkenttää, diakonian koulutusta ja vihkimysvirkaa. Lehteä voi tilata seurakuntaan joettavaksi esimerkiksi kirkkoherroille, luottamushenkilöille, vapaaehtoistoimijoille ja rippikouluihin. Lehden hinta on 5 euroa. Tilaukset osoitteesta: viestinta@dtl.fi.

MIA SALMIO:
Koulutettu diakonia-
työntekijä on haluttu
yhteistyökumppani

29

33

KIMMO KAJOS:
Vihkimys merkitsee
kirkon erityistä kutsua
hengelliseen virkaan.

47

SAARA HUHANANTTI:
Diakonian johtamiseen
tarvitaan näkyä
diakoniatyöstä ja sen
tulevaisuudesta.

Alati uudistuva diakonia

Kädessäsi on lehti, joka on yksi diakonian juhluvuoden hankkeista. Juhlalehti käsittelee suomalaisen seurakuntadiakonian historiaa, nykyisyyttä ja tulevaisuutta. Perusta on pysynyt samana, mutta toteutustavat ovat vaihdelleet ajan ja paikan mukaan.

Koska juhluvuoden laskenta on aloitettu ensimmäisestä suomalaisesta diakonissan virkaan vihkimisestä, lehdesä on annettu tilaa diakonian vihkimysviralle ja monipuoliselle ammatilliselle diakoniatyölle. Juhlalehti pyrkii myös vastaamaan seurakunnista esitettyihin toiveisiin julkaisusta, jossa käsiteltäisiin edellä mainittuja teemoja.

Diakoniatyöntekijöille on usein heitetty haaste kertoa enemmän työstään. Tähän pyyntöön lehti vastaa siten, että valtaosa haastatelluista ja artikkeleiden kirjoittajista on diakoniakoulutettuja sosionomi-diakoneja tai sairaanhoitaja-diakonisoja.

Juhlalehteen mahtuu kuitenkin vain pieni osa diakonian moninaisuudesta. Seurakuntalaisten ja kirkon työntekijöiden tekemälle laaja-alaiselle auttamistyölle tarvittaisiin lisäresursseja vähintään tuplat.

Toivottavasti tämä lehti avaa lukijalle uusia näkökulmia ja oivalluksia ainutlaatuisesta ja vaikuttavasta suomalaisesta diakoniasta.

Marko Pasma
päätoimittaja
Diakoniatyöntekijöiden Liiton asiamies

KUVA SEPO HUTTUNEN

Diakonia on osoittanut vahvuutensa ja muutoskykynsä vuosien saatossa

Diakonian ideana on auttaa siellä, mihin muu apu ei yllä. Historiallisesti seurakuntadiakonia on paikantunut kunnan ja seurakunnan rajalle. Siinä on yhdistynyt ammatillinen terveydenhuolto ja sosiaalityö sekä kristillinen sielunhoito. Seurakuntadiakonia on osoittanut elinvoimaisuutensa ja muutoskykynsä historiansa saatossa.

TEKSTI RAIJA PYYKKÖ

Helsingin Diakonissalaitoksen tilaisuus, jossa oppilas otettiin koesisareksi ja koesisar vihittiin diakonissaksi. Kuva vuodelta 1944.

KUVA HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

1867

Helsingin Diakonissalaitos perustettiin.

1869

Viipurin Diakonissalaitos (nyk. Lahden Diakonialaitos) perustettiin.

1872

Suomen ev.lut. kirkon ensimmäinen diakonissavirkitys. Mathilda Hoffman vihittiin Viipurin Pietarin-Paavalin kirkossa.

1894

Sortavalan diakonissalaitos perustettiin.

1896

Oulun Diakonissalaitos perustettiin.

1901

Sortavalan Liikolassa aloitettiin diakonikoulutus.

Diakonian kehityshistoriassa on nähtävissä sen edelläkävijän rooli. Yhteiskunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän muutoksien myötä diakonia on pyrkinyt löytämään ne ihmiset, jotka jäävät marginaaliin. Pysyvää on työn eetos: se pohjautuu kristilliseen lähimmäisenrakkauteen.

Seurakuntien diakoniatyön juuret ovat yksityisten diakonissalaitosten 1860-luvulla aloittamassa hyväntekeväisyydessä. Diakonissalaitoksista valmistuneet diakonissat olivat maamme ensimmäisiä koulutettuja sairaanhoitajia, ja he hoitivat nählähädän ja kulkutautien vaivaamia sairaaloissa ja

kodeissa sekä huolehtivat köyhistä ja turvattomista lapsista Työtä tehtiin aluksi diakonissalaitoksista käsin.

Asema seurakunnissa vakiintui

Kirkon piirissä vilkastui keskustelu seurakunnallisesta diakoniasta 1800-luvun lopulla. Seuraavan vuosituhaten alussa perustetun Suomen Kirkon Sisälähetysseuran toiminnan myötä alettiin kouluttaa diakonissoja nimenomaan seurakuntatyöhön. Seurakuntien diakoniatyön painopiste säilyikin pitkään kotisairaanhoidossa.

Kuva 1900-luvun alkuvuosilta Uudestakaupungista.

Helsingin Diakonissalaitoksen pihalla rullataan sidetarpeita vuosisadan vaihteessa.

Sotien jälkeen laadittiin runsaasti lakeja ja ase-
tuksia, jotka koskivat terveydenhuoltoa. Kunnallisten terveyssisarten määrä lisääntyi, ja he vakiinnuttivat asemansa. Samanaikaisesti myös diakoniatyöntekijöiden asema seurakunnissa oli vakiintumassa: Vuonna 1944 voimaan tulleessa kirkkolainsäädännössä kaikki seurakunnat veloitettiin palkkaamaan tarvittava määrä diakoneja tai diakonissoja. Kirkolliskokous määritteli diakonian kristillisestä rakkaudesta johtuvaksi hengellisen, ruumiillisen ja aineellisen avun antamiseksi. Avun tuli kohdistua niihin, joiden hätä on suurin tai joihin muu avustustoiminta ei ulotu.

Merkittävä rooli sodan aikana

Sotien runtelemassa Suomessa syntyi uusia diakonisia työmuotoja. Muun muassa rajaseutuisaret työskentelivät kulkutautien ja puutteen riivaamilta alueilla. Huonojen kulkuyhteyksien vuoksi rajaseutuisaret kulkivat jalan, polkupyörällä, suksilla, mopolla ja linja-autolla.

Lapsiperheiden tilanne Pohjois- ja Itä-Suomessa oli sotien jälkeen heikko, ja heille tarvittiin nopeasti aineellista apua. Ensimmäiset Yhteisvastuu-talokoot pidettiin vuonna 1950 kaikissa seurakunnissa, ja nälkäänäkeville lapsiperheille kerättiin 60 miljoonaa silloista markkaa. Sitten Yhteisvastuukeräys on ollut tärkeä osa seurakuntien diakonista

toimintaa. Tänä päivänä se auttaa avuntarpeessa olevia sekä Suomessa että ulkomailla.

Työn sisältö laajenee ja rooli muuttuu

Muutokset kotihoidon palveluissa 1940–60-luvuilla muokkasivat diakonissojen työnkuvaa sielunhoitopainotteiseksi. Työn sisältö alkoi vähitellen muuttua konkreettisesta auttamisesta hengelliseen ja henkiseen tukemiseen. Samanaikaisesti diakonissakoulutuksen rinnalle vakiintui sosiaalihuollollisen koulutuksen saaneiden diakonien kouluttaminen. Uuden koulutuksen myötä miehille avautui mahdollisuus koulutautua diakoniatyöhön.

Vuoden 1972 kansanterveyslain myötä Suomeen rakennettiin laaja-alainen, kuntien vastuulla toimiva terveydenhuollon peruspalvelujärjestelmä. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä vakiintui 1980-luvulla.

Kun julkisesta sektorista muodostui kattava hyvinvointipalvelujen tuottaja, seurakuntadiakonian rooli muuttui. Seurakuntadiakonian riippuvuus kunnan toiminnasta vähentyi. Vanhusten osuuden lisääntynyttä seurakuntien diakoniatyössä korostui 1980-luvun lopussa vanhustyö ja sielunhoito, vaikkakin työtä suunnattiin myös perheisiin, työttömiin ja erilaisiin vammaisryhmiin.

Sortavalan Diakonissalaitos 1941.

1944

Kirkkolain mukaan jokaisen seurakunnan tuli palkata diakoneja tai diakonissoja ja tästä saattoi poiketa vain kapitulin luvalla.

1948

Diakonissa Aira Railio aloitti hiippakuntasisarena Turun hiippakunnan tuomiokapitulissa.

1949

Porin diakonialaitos (nyk. Länsi-Suomen Diakonialaitos) perustettiin.

1950

Yhteisvastuukeräys toteutettiin ensimmäisen kerran.

1953

Diakonikoulutus Järvenpäässä aloitettiin.

Sotien jälkeen diakoniatyöntekijöiden määrä seurakunnissa alkoi vakiintua. Kuvassa diakonissa Aino Miettinen.

Jännitteitä auttamisen painopisteistä

1990-luvun laman myötä kunnat kiinnostuivat jälleen yhteisyydestä seurakuntien ja muiden ns. kolmannen sektorien toimijoiden kanssa. Seurakunnista tuli jälleen haluttu yhteistyökumppani. Diakonian avun tarvitsijoissa työikäisten osuus kasvoi, ja työtehtävät laajenivat ruokapankkeihin ja taloudelliseen avustamiseen.

Kirkko ja diakonia lähtivät myös aikaisempaa voimakkaammin tekemään yhteiskunnallista vaikuttamistyötä nostaen esille rakenteellisia ongelmia. Diakoniatyöntekijöiden keskuudessa syntyi kuitenkin jänniteitä sen suhteen, miten taloudellisen auttamisen ja sielunhoidon suhde oli nähtävä. Osa diakoniatyöntekijöistä kyseenalaisti roolinsa yhteiskunnallisten palveluiden täydentäjinä, diakonian painopisteen tulisi olla sielunhoidossa. Toiset diakoniatyöntekijät taas kokivat, että taloudellinen avustaminen mahdollisti kirkon antaman valtuutuksen toteuttamisen auttaa heitä, jotka eivät saa apua muualta.

Seurakuntadiakonia 2000-luvulla näyttäytyi erilaisissa elämäntilanteissa olevien yksilöiden ja perheiden niin aineellisenä auttamisena kuin myös henkisenä ja hengellisenä apuna.

Työssä painottuu mielenterveys- ja päihdetyö sekä perhe- ja kriisityö. Lisäksi tehdään etsivää ja ennaltaehkäisevää diakoniatyötä.

Diakoniatyöntekijät ovat myös mukana entistä enemmän jumalanpalvelustehtävissä ja rippikoulutyössä.

Koulutus muuttunut ajan mukana

Diakoniatyöntekijöiden – diakonissojen ja diakonien – koulutus on käynyt läpi erilaisia vaiheita mm. yhteiskunnan koulutus uudistusten pyönteissä. Koulutus rakentuu perinteisesti kaksoiskelpoisuudelle, nykyään sekä kirkon että valtion hyväksymälle diakoniatyöntekijän ammattikorkeakoulututkinnolle. Tutkintonimikkeet ovat sairaanhoitaja (AMK) ja sosionomi (AMK). Kaksoiskelpoisuus pätevöittää sekä seurakunnan diakoniatyöntekijän virkaan että sosiaali- (diakonit) tai terveydenhuollon (diakonissat) työtehtäviin.

Yhä useampi diakoniatyöntekijä syventää ammatillista asiantuntijuuttaan ja erityisosaamistaan suorittamalla ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon.

Diakoniatyö on osoittanut vahvuutensa

Tätä kirjoitettaessa maailmanlaajuinen koronapandemia on edelleen käynnissä. Pandemia on aiheuttanut Suomessakin monenlaisia lyhyt- ja pitkävaikutteisia hyvinvoinnin vajeita ihmisten elämään. Diakoniatyö on auttanut koronakriisin aikana avun tarvitsijoita. Oletettavasti koronakriisin jälkihoito tulee näkymään seurakuntadiakoniassa vielä pitkään.

Läpileikkaus diakonian historiaan osoittaa, että diakonia on vahvasti aikaan ja paikkaa sidottua. Ei ole olemassa vain yhtä diakoniaa, sillä seurakuntien diakoniatyö määrittyy kontekstistaan eli alueensa avun tarpeesta olevien ihmisten elämäntilanteesta. Seurakuntadiakonia on osoittanut elinvoimaisuutensa ja muutoskykynsä historiansa saatossa. Se on omalta osaltaan paikannut hyvinvointivaltion turvaverkkojen pettäessä. Työmuodot ovat vaihdelleet, mutta työn eetos on pysynyt. ☺

KUVA HANNU KERÄNEN

Diakonissa Heli Salon työpaikka on Helsingissä Haagan seurakunnassa. – Minun ei ole ikinä tarvinnut miettiä, onko työni merkityksellistä. Tämä on tärkeää työtä, vaikka palkka on pieni. Työn ilo kumpuaa muista asioista.

Vapaaehtoistyöntekijä Terttu Huosionmaa ja diakoni Saija Väättäinen työskentelivät yhdessä Espoossa 2016. – Ammatillinen työ ja vapaaehtoistoiminta eivät ole toistensa vastakohtia, eikä kumpikaan voi korvata toista. Parhaimmillaan ne täydentävät toisiaan.

KUVA TANJA PUHAKKA

1958

Suomen Kirkon Sisarliitto perustettiin yhdistämään diakonissat, antamaan heille ammatillista tukea sekä valvomaan yhteisiä etuja.

1960

Diakonia-lehti perustettiin.

1963

Kirkolliskokous päätti diakoniksi ja diakonissaksi vihkimisen kaavan ottamisesta kirkkokäsikirjaan.

1965

Diakonissa Marja Pakarinen aloitti hiippakuntasisarena Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulissa ja diakonissa Saima Mäkelä Oulussa.

1972

Kansanterveyslaki siirsi kotisairaanhoidon diakonissoilta kuntien tehtäväksi.

1989

Tampereella avattiin Mummon Kammari ensimmäisenä vapaaehtoistyön keskuksena Suomessa.

Sisarkodista palkalliseen palvelussuhteeseen

Kun Suomen kirkon ensimmäinen diakonissa Matilda Hoffman vihittiin 1.9.1872 Viipurin diakonissalaitoksen palvelukseen, muuttuivat ympäristön odotukset ja naisen asema. Myös diakonissojen odotukset työstä muuttuivat. Mitkä olivat muutoksen tärkeimmät askelmerkit?

TEKSTI TIINA LAINE
KUVA RUUSUKUVA OY, SA-KUVA

Diakoniatyöntekijöiden Liiton toiminnanjohtaja Tiina Laine.

Diakonissat tekivät 1940-luvun alussa Helsingin diakonissalaitoksen johtokunnalle esityksen siirtymisestä kotijärjestelmästä palkkajärjestelmään. Johtokunta torjui ehdotuksen. Tuolloin laitos otti osan diakonissojen tuloista korvaukseksi elatuksesta, ja he pitivät tuloa laitokselle merkittävänä. Diakonissojen kytköksen sisarkoteihin katkaisi sota-aika, naisten yhteiskunnallisen aseman muuttuminen ja sodan seurakunnissa synnyttämä diakoniaherätys.

Vuonna 1944 voimaan astunut kirkkolaki määräsi, että seurakuntien piti ottaa palvelukseensa diakoneja ja diakonissoja. Diakonissojen sodan aikainen itsenäinen työ ja kirkolliskoukous virkapäätös sekä kirkon eläkejärjestelmän synty johtivat lopulta sisarkotijärjestelmän päättymiseen ja

diakonissojen palkkatyöhön siirtymiseen.

Sisarliitto syntyy

Muutos oli iso, ja osa diakonissoista koki voimakkaana yhteisöllisyyden ja kollegiaalisuuden vähäisyyden. Kadehdittiin kätilöiden ja sairaanhoitajien kollegiaalisia tapaamisia ja syntyi tarve Sisarliitolle. Yhteys diakonissalaitoksiin oheni ja kollegoiden merkitys nousi etualalle. Kesäkuun 15. päivä 1958 perustettiin Suomen Kirkon Sisarliitto ry Loimaan Evankelisella kansanopistolla pidetyillä yhteyspäivillä. Sisaret olivat kysyneet Diakonissalaitosten Liiton johtokunnalta lupaa kokoontua yhteyspäivien aikana päättämään diakonissojen kenttäpukukysymyksestä ja samalla he pohtivat sisarten yhdistyskysymystä. Pääasia häivytet-

tiin vaatetuskytymyksen taakse. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin diakonissa **Aira Railio**. Liiton toiminnan tarkoituksena oli yhdistää diakonissat, tukea heitä heidän hengellisessä elämässään ja palvelukutsumuksensa, kehittää heidän ammattitaitoaan, valvoa yhteisiä etuja ja edistää diakoniaa maassamme.

Diakonien Liitto perustetaan

Sortavalassa diakoniakoulutuksen käyneiden miesten yhdisteeksi oli perustettu 1921 Suomen Diakonien Veljesliitto. Kun 1950-luvulla Seurakuntaopistos- sa jatkettiin diakonikoulutusta, sieltä valmistuneet diakonit liittyivät veljesliittoon. Tämän liiton pohjalta perustettiin 19.5.1960 Suomen Diakonien Liitto. Diakonien Liiton tarkoitus oli työntekijöiden yhdyssiteenä toimiminen, hengellisen elämän tukeminen, edunvalvonta ja ammatillinen kehittyminen. Suomen Diakonien Liitto liittyi 1971 Seurakuntien viran- ja toimenhaltijain liittoon.

Yhdistyminen Diakoniatyöntekijöiden Liitoksi

Vuodesta 1985 alkaen Diakonien liiton ja Suomen Kirkon Sisarliiton välillä käytiin yhteistyöneuvotte- luita, joissa diakonit olivat aloitteellisia. Yhdistyminen toteutettiin siten, että Sisarliitto muutti nimensä Diakoniatyöntekijöiden Liitoksi 9.8.1990. Suomen Diakonien Liitto lakkautti toimintansa

1991 ja sen jäsenet siirtyivät Diakoniatyöntekijöiden Liittoon.

Diakonien järjestäytymisen juuret ovat 1900-luvun alkukymmenissä, ja diakonissojen itenäistyminen sisarkotiyhteisöistä kesti pidempään. Diakonissojen kouluttaminen alkoi 1867, kun Suomessa oli kuolemassa nälänhätään massoitain ihmisiä. Nykyisin kirkon uudelleen organisoitumisen aikoina tarve kollegiaaliselle tuelle, ammatilliselle ja palkkaedunvalvonnalle sekä jatkuvalla viestinnällä on entistä tärkeämpää. Kirkko on jo nyt tosiasiallisessa kilpailutilanteessa diakoniatyöntekijöistä.

Diakoniatyöntekijöiden Liitto rakentaa tukipilareita kirkon ydintehtävässä toimiville asiantuntijatyön tekijöille. Eettisesti arvokas työ, nykyistä kilpailukykyisempi palkka ja hyvät työolosuhteet ovat perusta diakonian asiantuntijoiden työlle, jolla on laaja arvostus kirkossa ja sen ulkopuolella.

Helsingin Diakonissalaitos 1941.

1990

Suomen Kirkon Sisarliitto muutti nimekseen Diakoniatyöntekijöiden Liitto.

1996

Diakonia-ammattikorkeakoulu aloitti toimintansa väliaikaisella toimiluvalla.

2002

Diakonien tutkimuksen seura perustettiin.

2007

Diakonia-ammattikorkeakoulussa aloitti ensimmäinen kirkon alan ylemmän korkeakoulututkinnon (YAMK) koulutusohjelma.

2018

Ensimmäistä diakonian viran päivää vietettiin syyskuun 1. päivänä sisar Matildan vihkimyspäivän mukaisesti.

2022

Diakonien juhluvuosi. Laajempi diakonian historiajana sivulla www.dtl.fi/juhlavuosi/historia

”Kirkon edustajana aina ja kaikkialla”

Diakonia on koko kirkon ja sen jäsenten yhteinen tehtävä ja tapa elää kristittyinä arjessa. Tässä artikkelissa tutustutaan diakoniatyön monimuotoisuuteen.

TEKSTI MARKO PASMA

Seurakunnissa diakonit ja diakonissat toimivat koulutuksensa, osaamisensa ja virkansa perustalta diakonian asiantuntijoina, tekijöinä, sparraajina, ohjaajina ja valmentajina. Näihin virkoihin diakonin ja diakonissan kelpoisuusvaatimuksena on sosionomin

tai sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkinto, joihin sisältyy vaadittavat kirkon työhön ja teologiaan liittyvät opinnot.

Diakonian virka ja tehtävä saavat perustelunsa ja sisältönsä kirkon missiosta, johon kuuluu evankeliumin kertominen uskon syntymiseksi ja sosiaalieettinen

vastuu oikeudenmukaisuuden toteutumiseksi ja sellaisten olosuhteiden luomiseksi, että kaikkien elämä olisi turvattua. Diakoniassa kyse on siis uskosta Jumalaan, rakkaudesta lähimmäiseen sekä vastuusta luomakuntaa kohtaan.

Vankilan muurien sisällä

Diakoni, sosionomi (AMK) **Katriina Saks** työskentelee Naarajärven vankilan diakonina. Vankilassa diakoni on osa moniammatillista tiimiä. Päihde-, mielenterveys- ja sosiaalityöntekijät ovat lähimmät työtoverit. Diakonin sote-alan koulutus antaa moniammatilliseen työhön hyvät valmiudet.

Vankiladiakonin tehtävänä on olla vankien sielunhoitajana, tukena ja kannattelijana. Yleensä keskustellaan hengellisistä asioista, perheestä ja parisuhteesta. Hengellinen työ ja vankilälähetien koordinointi Naarajärven vankilassa on kokonaan diakonin vastuulla.

– Diakonian virkaan vihittyinä koen olevani kirkon edustajana aina ja kaikkialla. Kun puen virkapaidan päälle, olen näkyvä osa kirkkoa ja kirkon työtä, eikä vankille jää epäselväksi, minkä tahon kanssa hän on tekemisissä.

Lähetystyöhön kutsuttuna

Diakoni, sosionomi (AMK) **Salome Olenius** perheineen työskentelee lähetystyöntekijänä Virossa. Viron kirkolla on pienet resurssit ja Oleniuksen tehtävänä on tukea Etelä-Viron seurakuntia lapsi- ja perhetyössä.

Suomessa saatu sosionomidiakonin koulutus, vihkitys diakonian virkaan ja diakoniatyön työkokemus ovat auttaneet seurakuntatyön ideoimisessa ja vapaaehtoisten kanssa toimimisessa.

– Se vahvistaa luottamusta Jumalan kutsuun ja sitoutumiseen hänen työtoverikseen.

KUVA SAMI MAZZEI

Vankiladiakonin tehtävänä on olla vankien sielunhoitajana, tukena ja kannattelijana.

KUVA SALOME OLENIUKSEN KOTIALBUMI

Salome Olenius tukee Etelä-Viron seurakuntia lapsi- ja perhetyössä.

Seurakunta oppilaitoksessa

Diakoni, sosionomi (YAMK) **Salla Havukainen-Junno** työskentelee Oulun seurakuntayhtymän oppilaitostyössä. Oppilaitostyön lisäksi Havukainen-Junno toimii myös kansainvälisen työn diakonina ja kasvatustyön erityispalvelujen tiimiesimiehenä.

Nuorten ja ulkomailta tulevien opiskelijoiden parissa työskentely edellyttää oman osaamisen pitämistä ajan tasalla. Työtehtävät ovat vaihtelevia ja muutokset oppilaitosten toiminnassa ja erityisesti koronapandemian tuomat muutokset ovat haastaneet etsimään uusia toimintatapoja. Erilaisten sähköisten kanavien käyttäminen opiskelijoiden tavoittamiseksi ja keskusteluihin on jo arkipäivää.

– Koen, että koko elämäni jatkuvine opiskeluineen ja työtehtävineen on ollut kasvamista. Osaamiseni on kumuloitunut ja resilienssi kehittynyt kuin johdatuksena nykyisiin tehtäviini. Kutsumusammattissani diakonina voin toteuttaa vihkimykseni lupausta ja toimia myös palvelevana lähimmäisenä.

Tiina Krögerin tehtävissä vapaaehtoisten kutsuminen, rohkaistaminen ja tukeminen ovat tärkeä osa työtä.

Salla Havukainen-Junno työskentelee opiskelijoiden ja oppilaitosten henkilökunnan parissa.

KUVA TERO TAKALA

KUVA SEIJA PUUSARI

Yhdessä tehden

Diakonissa, sairaanhoitaja **Tiina Kröger** työskentelee Hämeenlinna-Vanajan seurakunnassa vapaaehtoistyön organisaattorina ja monikulttuurisessa työssä. Tehtäväkuvaan kuuluu myös rippikoulutyötä ja kansainvälisen diakonian tehtäviä sekä diakonisten lähiömessujen kehittämistä ja toteuttamista.

Kröger on työskennellyt kauden ja seurakunnan yhteisessä vapaaehtoiskeskuksessa, ja tällä hetkellä hän organisoii myös Palvelevan puhelimen toimintaa. Vapaaehtoistyö on kulkenut aina mukana eri vastualueilla. Kaikissa tehtävissä vapaaehtoisten kutsuminen, rohkaistaminen ja tukeminen ovat tärkeä osa työtä.

– Minut vihittiin diakonissaksi palvelemaan Kristuksen kirkkoa aina ja kaikkialla. Koen, että vihkimys kantaa minua työssäni ja että voin luottaa siinä saamani siunaukseen joka päivä.

Johtaja on suunnannäyttäj

Diakoni, sosionomi (YAMK) **Jukka-Pekka Vaittinen** työskentelee Hyvinkään seurakunnan johtavana diakoniatyöntekijänä. Vaittisen johtamassa diakonian tiimissä on seitsemän viranhaltijaa. Arjen johtamistehtävien lisäksi työnkuva on vahvasti kehittämispainotteinen. Jatkuvassa muutoksessa oleva ja yhä kompleksisempi toimintaympäristö edellyttää

jatkuvaa parantamiseen perustuvaa työtettä.

Pitkä työura diakoniatyössä, ylempi korkeakoulututkinto ja tuotekehitystyön ammattitutkinto antavat vahvan pohjan johtamis- ja kehittämistyölle. Vaittisen aikaisemmatkin työtehtävät ovat olleet kehittämispainotteisia, ja tästä on hyötyä diakoniatyön painopisteiden uudelleen suuntaamisessa.

– Johtajan tehtävässäni olen kokenut konkreettisesti myös diakonian virkaan saamani vihkimyksen merkityksen. Minua kantaa ajatus siitä, että olen saanut vihkimyksen kautta liittyä kristikunnan pitkään jatkumoon kirkon viran oleellisen säikeen osana. ☺

KUVA OMA ARKISTO

Olen kokenut konkreettisesti vihkimyksen merkityksen.

Jukka-Pekka Vaittinen

Arjen johtamistehtävien lisäksi Jukka-Pekka Vaittisen työnkuva on vahvasti kehittämispainotteinen.

Arttu, Gösta ja diakonian sydän

Mitkä ovat Suomen diakonisimmat musiikkikappaleet?

Tätä ajatusta olen miettinyt radiota kuunnellen
ajellessani Suomen maanteitä työssäni ristiin rastiin.

Kaksi kappaletta on ylitse muiden.

TEKSTI HELI KARHUMÄKI KUVA JANI LAUKKANEN / SANA

Diakoniatyöntekijän katse ei sysää pois, vaan antaa tilan tulla lähelle, Heli Karhumäki kirjoittaa.

Kun kuulin ensimmäisen kerran Leevi & The Leavingsin *Amalian*, se kuvittui mielessäni niin vahvasti, että silmiin nousivat kyynelvet. Laulun kirjoittaja **Gösta Sundqvist** kertoo sanoin ja sävelin sodassa sulhasensa menettäneestä nuoresta naisesta, jonka tulevaisuus kaatui sankarihautaan, ja jonka mieli särkyi, kun Suomi oli täynnä surua eikä hänelle riittänyt lohduttajia. Nyt vanhus tanssii yksinäisiä kaipuun tanssejaan, kattaa pöytään vanhan homeisen pullakranssin ja saa liikkeelle naapureittensa juoruilevan mielen.

Laulun *Amalia* on rakkaudella luotu kuvitelma, jonka taustalla on monta murheellista tositarinaa. Gösta tanssittaa hänet eteemme myötätuntoisin silmin.

Toinen diakonian timanttibiisi on **Arttu Wiskarin** *Sirpa*. Poikani oli 17-vuotias, kun hän lähetti minulle YouTube-linkin ja sanoi: "Äiti, kato tuo musavideo, sä tykkäät siitä".

Jäin koukuun. Katsoin ja kuuntelin yhä uudelleen *Sirpan* ja *Timpan* kamppailua kovassa ja vaativassa maailmassa, kodin homepilkkujen lannistamina, leipäjonossa, pulloja keräillen, slaavikyökyssä rukoillen.

Näissä kappaleissa tunnistan diakonian sydänääniä. Laulun laatijat katsovat ahdingossa olevaa ihmistä hellästi, armollisesti ja arvokkaasti. Tätä katsomisen tapaa tarvitsen, jotta pysyn kristittyinä. On ensin nähtävä, jotta voi toimia Jeesuksen asialla.

Gösta ja Arttu tavoittavat jotakin siitä hengestä, joka yhdistää vihreän virkapaidan kantajia kaikkialla Suomessa. Se henki hoitaa ihmistä diakonien ja diakonissojen kautta matalan kynnyksen tilaisuuksissa, kirpputoreilla ja katuruokailuissa. Diakonin katse ei sysää pois, vaan antaa tilan tulla lähelle. Saatan vain aavistaa, mikä voima ja rohkaisu on niissä hetkissä, kun kriisiin joutunut ihminen, kahdestaan diakonin kanssa, kohtaa Jumalan. Niitä kokemuksia olen iloiten kuunnellut.

Minulle diakonian väri on vaaleanpunainen. Taiteilija **Annukka Laine** kertoi Sanan haastattelussa värin luonteen: se on Jumalan rakkauden, viattomuuden ja

lohdutuksen väri. Vaaleanpunaisella ei ole vahvoja rajoja, se antautuu ja ottaa vastaan. "Meidän kulttuurissamme pärjäävä aikuinen ei käytä vaaleanpunaista, se on pikkutyttöjen prinsessaväri", kertoi Laine.

Siksi se sopii diakoniale. Diakonit ovat kuninkaan lapsia, jotka on kruunattu, valtuutettu ja varustettu palvelemaan valtakunnan tarkoitusta, armoa ja rakkautta.

Eräs Suomen eturivin markkinointistrategi opasti kerran kristillisiä toimijoita: "Sillä ei ole

**Ehkä mietit,
onko tämä
diakonian
romantisointia.**

suurta väliä, miltä nettisivusi näyttävät, missä kanavissa toimit tai millaista logoa käytät. Silä on väliä, minkä puolesta taistelet. Jos sen osaat kertoa, saat ihmisen puolellesi."

Diakonia on kirkon omatunnon ääni. Se kertoo, minkä puolesta Jeesus joukkoineen taistelee. Se ääni ei huuda, vaan kuiskaa, mutta ääni tulee maailman hälyn läpi ja kantaa kirkon seinien läpi asennetutkimusten sarakkeisiin saakka. Diakonia on tutkitusti monille tärkein syy pysyä kirkon jäsenenä.

Ehkä mietit, onko tämä diakonian romantisointia. Onko reilua nostaa sinut diakonian ammattilaisena jalustalle odottaen lak-

kaamatonta myötätuntoa, lempeää katsetta ja pehmeää ääntä, kun kaikki muut saavat uupua ja sanoa sen ääneen? Eikö sinunkin työsi ole kiirettä, toistoa, rutiinia, riittämättömyyden tunnetta, exceleitä, kipaa ja teamseja ja ihmisten viiltäviä sanoja, kun rikkaan kirkon kirstuista ei löydy tarpeeksi rahaa vilpittömiin tarpeisiin? Pitääkö rakastaa hyytäviä aamuja, joina auton lasit ovat jäässä, ja edessä on pimeä tai val laitoshartauteen johtamaan mummojen iänikuinen toivevirsi *Päivä vain ja hetki kerrallansa*. (Eräälle ex-diakonille tuo virsi oli sysäys vaihtaa alaa.)

Kyllä sinä saat väsyä. Minäkin välillä lakkaan uskomasta sanoihin ja tarinoin. Väsyttään yhdessä, jotta Jumala saa jälleen täyttää meidät. Ja kun tunnet Jumalan kaikonneen ja edessä on työ tehtävänä, ota sydämellesi sanat, jotka ovat usein nostaneet minut: "Ensimmäinen askel on otettava ikään kuin Jumalaa ei olisikaan. Ei kannata odottaa Jumalaa avuksi. Hän ei tule, mutta heti kun nousemme, havaitsemme Hänen olevan läsnä (*Oswald Chambers: Parhaani hänelle*).

Diakonian ammattilaisena sinulla on lupa ja velvollisuus ajatella suuria. Saat mennä etukenossa rakkaus kainalossa kohtaamaan niitä, jotka muuten jäävät hiljaisiin nurkkiin, ja värväämään hommiin niitä, joilla on voimia liittyä työhön vapaaehtoisina. Anna palaa, ehdota, kokeile, tee toisin, onnistu ja epäonnistu, nouse ylös ja kokeile yhtä reippaasti uudelleen. Jumala on kanssasi. ☺

”Diakonia on edelleen Diakin toiminnan ytimessä”

TEKSTI VEERA WALLENIOUS KUVA MEERI UTTI

Diakonia-ammattikorkeakoulun kampusrakennemuutos on juuri julkaistu, kun tapaam me rehtori Elina Juntusen. Diakonian juhluvuonna Diakissa ollaan jälleen muutosten edessä.

Elina Juntunen otti Diakin rehtorin tehtävän vastaan tilanteessa, jossa kampusrakennemuutos tuli valmistella ja viedä käytäntöön. Turun kampuksen toiminta siirtyy Helsinkiin, ja Pieksämäellä säilyy Diakin tut-

kimus-, kehitys- ja innovaatio-toimintaan (TKI) keskittynyt Diak-Hub-yksikkö, jonka kautta tehdään koulutustoimintaa Itä-Suomen alueella.

– Olen vahvasti panostanut siihen, että tämä prosessi on tiedolla johdettu ja analysoitu tarkasti.

– *Oppilaitoksena voimme olla tukemassa ammattiyhdistystä ja diakoniatyöntekijöitä siinä, että kirkon päättäjien käsitys ja tietämys diakoniatyöstä saadaan ajantasaiseksi ja myös yhteiskunnallisesti tunnetummaksi, Elina Juntunen sanoo.*

– Ajattelen, että tämä uudistus kantaa meitä hyvin tulevaisuuteen.

Juntunen näkee koulutuksen tulevaisuuden valoisana ja haluaa pitää kiinni siitä, että Diak on jatkossakin nimensä mukaisesti diakoniaan keskittynyt ammattikorkeakoulu, joka toteuttaa kirkonalan koulutuksiaan tiiviissä yhteistyössä työelämän, eli seurakuntien diakoniatyön ja kirkon koulutuskeskuksen kanssa.

Valoisia tulevaisuuden näkymiä on varjostanut korkeakoulutuksen rahoitusmallin uudistus, jossa sote-alan tutkimukset putosivat ns. halvimpaan koriin. Diakin rahoitus laskee merkittävästi tavalla seuraavina vuosina.

– Monialaisia ammattikorkeakouluja tämä ei niinkään kosketa, mutta juuri Diakiin, jossa on lähinnä vain sote- ja tulkkausalan koulutuksia, tämä vaikutti merkittävästi. Rahoitusmallin uudistus pakotti rakennemuutoksen lisäksi myös muunlaiseen kehittämiseen. Muun muassa Diak Hub -malli tähtää siihen, että teemme vaikuttavampaa työtä myös tulevaisuudessa, Juntunen sanoo.

Diakin ja kirkon yhteistyö tärkeää

Rehtorin mielestä diakonian ammattilaisten kouluttaminen on Diakille tulevaisuudessakin tärkeä tehtävä.

– Diakonia on edelleen Diakin toiminnan ytimessä, ja siitä pidämme kiinni. Haluamme käydä dialogia kirkon kanssa siitä, millaista osaamista tarvitaan, miten koulutusta tulisi suunnata ja tehdä yhteistä ennakkointityötä muuttuvassa yhteiskunnassa. Tähän liittyy vahvasti koulutuksen vetovoimakysymys ja työ-

elämän pitovoimakysymys. Niiden tulee keskustella keskenään. Kirkon työelämän täytyy olla vetovoimaista, jotta saadaan alasta kiinnostuneita hyviä opiskelijoita ja parhaat työntekijät kirkolle. Keskusteleminen näistä asioista on todella tärkeää.

Juntunen kertoo, että koulutuksia on kehitetty. Tutkimusta pystyy täydentämään ja tutkimusosaamiseen panostetaan. Hän ajattelee, että Diakin ja kirkon tulee tehdä tiivistä yhteistyötä, jotta koulutusten sisällöt vastaavat työelämän tarpeisiin.

– Haluaisin nostaa esiin myös jatkuvan oppimisen merkityksen työelämässä ja miten voimme tehdä siinä yhteistyötä kirkon kanssa. Osaamistason nosto erityyppisillä koulutuksilla on tärkeää. Kirkolla on hyvä osaaminen koulutuksessa, mutta mitä voisimme tehdä yhdessä?

Juntunen mukaan molemminpuolinen tutkimustyö ja sen synkronointi on tärkeää.

– Tästä haluaisin keskustella vielä enemmän, sillä yhdessä olemme enemmän. Kirkon tulee pitää huolta siitä, että saadaan harjoittelupaikkoja ja on osaat ohjaajat. Harjoitteluilla on iso merkitys siihen, hakeutuvatko valmistuneet töihin kirkolle.

YAMK-tutkinnoille maisterinimike

Yhteiskunnassa on huutava tarve sote-alan osajille. Juntunen toivoo, että kun mietitään keinoja osaavien työntekijöiden saamiseen, muistetaan myös koulutuksen merkitys.

– Me haluamme kouluttaa hyvin, mutta meillä tulee olla siihen myös taloudelliset resurssit. Kansainvälisyys on tärkeää, ja tulevaisuudessa Diakin on vastattava

entistä enemmän myös maahanmuuttajien kouluttamiseen so-te-aloille.

Juntusen mielestä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tuottama osaaminen tulisi huomioida työntekijöiden tehtävänkuvissa ja tutkinnon vastaavuus suhteessa maisterintutkintoon tulisi saada yleisesti tunnustetuksi.

– Maisterinimikkeen saaminen tutkinnoille olisi tärkeää, sillä sehän on jo muissa maissa mahdollista. Valtakunnallisesti ammattikorkeakoulut tekevätkin yhteistyötä siinä, että ylemmät tutkimukset tunnistettaisiin työelämässä paremmin. Tämä on tärkeää myös siksi, että puhumme samoilla käsitteillä. Yliopistojen kanssa on myös pohdinnassa se, miten ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden polku jatko-opintoihin olisi mahdollinen.

Punainen lanka

Lopuksi kysyn vielä Elina Juntusen ajatuksia diakonian juhluvuodesta.

– Ajasta ja paikasta riippumatta ihmisen kohtaaminen ja hänen tarpeensa ovat punainen lanka diakoniassa. Ihmisen ainutlaatuisuus ja ihmisarvo ovat työn ja vaikuttamisen ytimessä. Tämä ei ole muuttunut mihinkään, vaikka ympäristö on 150 vuodessa muuttunut. Tuntuu myös hienolta ajatella sitä, millaisen tradition jatkajia olemme, vaikkakin ajassa eläen.

Kattava tarjonta koulutuksia

Diakissa voi opiskella diakonia-alan perustutkintoja, ylempiä korkeakoulututkintoja (YAMK) ja täydennyskoulutuksia. Laaja opintovalikoima sisältää myös muita diakonia-alan tutkintoa täydentäviä kursseja.

TEKSTI KAISAMARI SUNDSTRÖM, MINNA VALTONEN
KUVAT MEERI UTTI

Diakin kirkollisista koulutuksista valmistuvat työllistyvät tällä hetkellä erinomaisesti. Yhteiskunnassa näyttää olevan kasvava tarve diakonia-alan ammatilliselle osaamiselle. Siinä yhdistyvät valmiudet kohdata erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä ja yhteisöjä sensitiivisesti

ti ja kokonaisvaltaisesti, taito rakentaa osallisuutta ja kestävää kehitystä sekä välittää toivon näköaloja.

Diakonia-alan koulutuksesta saatu asiantuntijuus edistää kokonaisvaltaista terveyttä ja hyvinvointia yhteiskunnassa sekä tukee jokaisen omia voimavaroja ja tuo esiin hengellisyteen liitty-

viä näkökulmia (Thizt et al. 2020). Diakonia-ammattikorkeakoulun (Diak) opetustarjonnan yhdistelmä yhteiskunnallisia ja kirkollisia opintoja tukee ja vahvistaa diakonia-alan hengellisen ja seurakuntatyön osaamisen kehittämistä Suomessa.

4 perustutkintoa

Diakissa on tarjolla neljä erilaista kirkollista koulutusta, jotka kaikki liittyvät terveysalan tai sosiaalialan ammattikorkeakoulututkintoon. Kaksoistutkinnosta valmistuvalle on laajat työllistymismahdollisuudet sekä kirkossa että yhteiskunnan sote-palveluissa.

1. Sairaanhoidaja (AMK), diakoninen hoitotyö

Sairaanhoidaja (AMK), diakoninen hoitotyö -koulutuksesta valmistuneella sairaanhoidaja-diakonissalla on laillistettu sairaanhoidajan kelpoisuus sekä kelpoisuus toimia evankelis-luterilaisen kirkon diakonian virassa. Terveystieteiden ammattilaisena diakonissa edistää terveyttä kokonaisvaltaisesti, vahvistaa voimavaroja ja tukee asiakkaan omatoimista selviytymistä. Kirkon työssä diakonisat voivat puolestaan hyödyntää terveysalan osaamistaan esimerkiksi vanhusten, lasten tai kehitysvammaisten parissa työskennellessään.

2. Sosionomi (AMK), diakoniatyö

Sosionomi (AMK), diakoniatyö -koulutus tarjoaa mahdollisuuden toimia sekä sosionomina sosiaalialan ohjaus-, neuvon-

ta-, asiantuntija- ja johtamistyön tehtävissä, että kirkon diakoniatyössä. Sosionomi voi työskennellä julkisten ja yksityisten sekä kolmannen sektorin palveluntuottajien tehtävissä esimerkiksi varhaiskasvatuksessa, nuorisotyössä, lastensuojelussa, mielenterveytytyössä, kriminaalituessa, maahanmuuttajatyössä tai vanhustyössä. Lisäksi sosionomi-diakonin koulutus antaa laillistetun kelpoisuuden Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakonian virkoihin.

3. Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö

Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö -koulutus tarjoaa väylän sekä sosionomin tehtäviin että kirkon nuorisotyöhön. Koulutus antaa valmiudet työskennellä sosionomina monissa eri tehtävissä. Nuorisotyönohjaaja on kristillisen kasvatuksen ja kasvun tukemisen ammattilainen, jon-

ka keskeisinä työvälineinä ovat vuorovaikutuksen ja ohjaamisen taidot. Nuorisotyönohjaaja kohtaa työssään lapsia, nuoria ja perheitä monin eri tavoin. Työssä korostuvat ohjaaminen, koulutussuunnittelu, opettaminen ja kehittäminen.

4. Sosionomi (AMK), kirkon varhaiskasvatus

Sosionomi (AMK), kirkon varhaiskasvatus -koulutus tarjoaa väylän sosionomin, varhaiskasvatuksen ohjaajan sekä varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviin. Varhaiskasvatuksen ohjaaja toimii seurakunnassa varhaiskasvatuksen asiantuntijana ja osallistuu kasvatuksen, perhehoito- ja sosiaalisen toiminnan sekä jumalanpalveluselämän toteuttamiseen ja kehittämiseen. Hän toimii yhteistyössä yhteiskunnan varhaiskasvatuksen, opetustoimen ja eri järjestöjen kanssa.

YAMK: Arvo- ja yhteisö- lähtöinen työn kehittäminen

Alemman ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen jatkokouluttautuminen voi olla aiheellista etenkin asiantuntija-, kehittämis- ja johtamistehtävissä kirkon alalla sekä nyky-yhteiskunnassa selvästi yleistyvissä moniammatillisissa verkostoissa. Diakin Arvo- ja yhteisölähtöinen työn kehittäminen on sosiaalialan YAMK-tutkinto, jossa opinnot painottuvat kirkon diakonia- ja kasvatus-työhön, spiritualiteettiin, uskontoihin ja yhteisöihin. Kirkon alan ammatillinen asiantuntijuus edellyttää kykyä johtaa ja kehittää työtä monimutkaisissa ja ennakoimattomissa toimintaympäristöissä. Myös sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalla kohdataan yhä enemmän uskontoon, arvoihin ja etiikkaan liittyviä kysymyksiä, joissa alan ammatillaiset tarvitsevat laaja-alaista osaamista. Diakin YAMK-tutkinto tarjoaa apuvälineitä erityisesti näihin tarpeisiin.

Koulutusta voi täydentää

Työelämän ja -markkinoiden jatkuvassa muutoksessa tarve ammatillisen osaamisen laajentamiseen voi tulla ajankohtaiseksi.

Diakin avoimen ammattikorkeakoulun kautta on mahdollisuus täydentää aiempaa koulutustaan ja osaamistaan. Esimerkiksi sairaanhoitajaksi valmistunut voi hankkia diakonissan pätevyyden täydennyskoulutuksen avulla.

Jo olemassa olevaa kirkollista ammattikorkeakoulututkintoa voi täydentää esimerkiksi Lähetys- ja kansainvälinen diakonia -opintojaksolla, joka tuottaa lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaajan pätevyyden.

Avoimen ammattikorkeakoulun opinnot järjestetään pääosin verkko-opintoina. (Thitz & Valtonen, 2021.)

Lähteet:

Thitz, P., Malkavaara, M., Rättä, L., Valtonen, M. (2020) *Diakonissan ammatti-identiteetti ja työurat. Diakonisen hoitotyön perusteet ja käytäntö. Diakonia-ammattikorkeakoulu*. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-367-4>

Thitz, P. & Valtonen M. (2021) "Osaamisen täydentäminen kirkon diakonian ja kasvatuksen työaloille". *Dialogi*. Julkaistu 22.2.2021. <https://dialogi.fi/2021/02/22/osaaamisen-taydentaminen-kirkon-diakonian-ja-kasvatusten-tyoaloille/>

Koulutuksen vaarat

Pokkasin YAMK-tutkinnon jouluna 2018. Koulutus oli antoisaa aikaa. Paikoitellen rankkaa, mutta pääosin kivaa ja uusia ajatuksia herättävää.

TEKSTI JOHANNA LEHMUSMIES

Pääsin tekemään silloista Diakoniabarometria ja opin taitoja, joista ei peruskoulutuksessa puhuttu. Kirjoitin paljon, mikä oli kivaa. Pohdin uskontolukutaitoa ja luonnon merkitystä ihmisten hyvinvoinnille. Tutustuin johtamiseen ja siihen, millaisia johtamisen kulttuurit voisivat olla.

Eniten yllätti kriittisen ajattelun kasvu. Monesti huomasin ajattelevani "Tämä on paskaa, mutta...". Mutta-sana oli tässä yhtälössä uusi. Olin valittanut miljoonasta asiasta työntekijänä ennenkin, mutta nyt jalostuin valittamisen tuolle puolen. Voisiko tälle asialle tehdä jotain? Jos en minä, niin kuka? Opettelin antamaan palautetta ja kehittämisehdotuksia, myös johtamisesta. Jotkut prosessit kantoivat hedelmää, toiset eivät.

Sain tilaa reflektoida itseäni työntekijänä ja ihmisenä, mikä ei ollut aina niin kivaa. Huomasin olevani eri ihminen kuin se, joka olin ollut työurani alussa.

Havainnosta alkoi pitkä ja kivulias prosessi, uupumus, jonka aikana pohdin, mitä kirkko instituutiona minulle tarjoaa, mitä työpaikkani minulle tarjoaa ja olenko oikeassa työssä. Jouduin

Pako on jo alkanut.

pohtimaan, mitä tehdä sille risti-riidalle, että meidät on koulutettu työhön, jota emme saa tehdä.

Miten lievittää ja poistaa kärsimystä, edistää tasa-arvoa, oikeudenmukaisuutta ja vastuullisuutta tai vaikuttaa asenteisiin, kun ei ole kanavaa, jossa sitä tehdä? Yksi

ihminen kerrallaan vastaanotolla? Kaksikymmentäviisi rippikoululaista kerrallaan leirillä?

Köyhät ja vähemmistöt ovat ahdingossa niin kauan, kun kohtaamme ihmisiä suljettujen ovien takana hiljaisuudessa. Usein se mitä ei näe tai kuule, ei ole olemassa. Mikään ei muutu, jos yksin ja yksi kerrallaan ponnistellaan eteenpäin.

Tajusin, että kirkko tulee menettämään ison joukon asiantuntijoistaan. YAMK-osaamista ei tunnisteta, palkka ei nouse, motivaatio laskee. Nopeasti. Pako on jo alkanut, yliopistot ja toiset toimijat kutsuvat. Aloin itsekin pohtia, mihin kaikkialle ovat YAMK-paperin myötä avautuvat.

Toistaiseksi eivät minnekään, koska tulen kirkon leivistä. Monessa työnhakuprosessissa AMK-tutkinto on mennyt omani ohi. Työhaussa sosionomi-diakoni rinnastuu yhä lähihoitajaan ja alojen palkkasuosituksien ovat valovuosien päässä todellisuudesta.

Mietin uteliaana tulevaisuutta. Mitä seuraavaksi?

Totuus on, etten palanut loppuun ihmisten kohtaamisesta. Paloin loppuun byrokratiasta ja arvo- ja odotusristiriidoista.

Puolta nuorempi KUA juhlii myös

Diakonian juhlavuosi on myös kansainvälisen diakonian juhlavuosi. Kirkon Ulkomaanapu on 75 vuodessa kasvanut Suomen suurimmaksi kansainvälisen avun järjestöksi. Tänäpä työ keskittyy kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten auttamiseen yli kymmenessä maassa.

TEKSTI JA KUVAT KAJ-MIKAEL WREDLUND

Avun tarve Suomessa oli toisen maailmansodan jälkeen valtava. Ulkomailta tulevia lahjoituksia kanavoimaan perustettiin Luterilaisen maailmanliiton suomalainen kansalliskomitea syyskuussa 1947, ja siitä Kirkon Ulkomaanapu laskee toimintansa alkaneen. Saatu apu käytettiin välittömään hätäapuun sotaorvoille ja -leskille, karjalaisen siirtoväen tukemiseen ja Pohjois-Suomen lasten ruoka-apuun sekä seurakuntien jälleenrakennushankkeisiin.

Optimistinen mieli kirkon laajan jälleenrakennusohjelman toteuttamisessa perustui paikalliseen aktiivisuuteen – ja kahviin. Kirkkohallitus päätti sijoittaa 50 000 dollaria raakakahviin. Sen maahantuonti, paahtaminen ja vähittäismyynti tuottivat kirkolle nopeasti peräti kolmikymment kertaisen nettotuoton viralliseen vaihtokurssiin verrattuna. Liiketaloudellinen kekseliäisyys moninkertaisti avustusvarat.

Avun saajasta avun antajaksi

Kun Yhteisvastuukeräys ensimmäisen kerran järjestettiin keväällä 1950, Suomi oli vielä toipumassa sodan koettelemuksista. Keräykselle oli suuri tarve. Pohjois- ja Itä-Suomea oli kohdannut kaksi perättäistä katovuotta. Monet lapset olivat aliravittuja ja sairaita, aikuiset työttömiä. Alkuvuosina keräysvarat käytettiin yksinomaan kotimaassa.

Keräyksen luonne ja merkitys muuttuivat vuonna 1963. En-

simmäiseksi ulkomaiseksi avustuskohteeksi valittiin kehittyvien maiden nälänhätä. Tämä toi uutta innostusta ja keräystulos kasvoi selvästi. Ulkomaisiin kohteisiin suunnattu osuus päätettiin käyttää huolellisesti suunniteltuihin pitkäkestoisiin kehityshankkeisiin.

Vuonna 1965 otettiin käyttöön nimi Kirkon Ulkomaanapu kuvastamaan kansainvälisen avustustoiminnan siirtymistä virallisesti myös kirkon tehtäväksi. Sitä ennenkin työ kehittyvissä maissa on ollut osa kirkon toimintaa lähetysjärjestöjen kautta.

Seurakuntien kansainvälistä diakoniaa

Suomalaisten auttamishalu ei ole vähentynyt. Kirkon tekemä auttamistyö on monille tärkein syy kuulua kirkkoon. Kansainvälinen diakonia on lähetystyön ja ekumenian rinnalla osa kirkon kansainvälistä vastuuta, jonka toteuttamiseen jäsenille on tarjottava kanavia ja mahdollisuuksia seurakuntatoiminnassa. Näkemysten avartaminen ja tietoisuuden lisääminen globaalista kysymyksistä on tärkeää. Varsinkin nuoret tarvitsevat uskoa tulevaisuuteen ja omiin vaikutusmahdollisuuksiin.

Kansainvälisen diakonian tehtävät kuuluvat usein diakonian viranhaltijan vastuulle, mutta seurakuntalaisten mahdollisuuksista osallistua kansainväliseen diakoniaan voivat huolehtia myös muut työntekijät. Kirkon Ulkomaanavun verkostot kuten

Naisten Pankki, nuorten vaikuttamisverkosto Changemaker, Opettajat ilman rajoja sekä Toisenlainen Lahja ja hävikkiruokakauppa Wefood ovat myös hyviä kanavia osallistumiselle.

Kirkon Ulkomaanapu tänään

Kirkon Ulkomaanapu on uskopohjainen ja oikeusperustainen järjestö. Sen toiminta pohjautuu kristilliseen lähimmäisenrakkauteen. Nykyaikainen kansainvälinen diakonia on myös oikeusperustaista, eli sen päämääränä on ihmisoikeuksien toteutuminen kaikille. Lisäksi se sisällyttää kansainvälisten ihmisoikeuksien normit, standardit ja periaatteet työnsä suunnitelmiin, menettelytapoihin ja prosesseihin.

Tänäpä päivänä kestävän kehityksen periaatteet muodostavat yhteiset tavoitteet niin valtioiden, YK:n kuin myös muiden kehitystoimijoiden tekemälle työlle. Ne ohjaavat myös KUA:n toimintaa.

Kirkon Ulkomaanapu toimi viime vuonna viidessätoista maassa ja tuki rahallisesti kumppaniensa katastrofityötä kahdessa maassa. Sillä on Suomessa noin 130 työntekijää ja ulkomailla noin 2500 paikallista työntekijää. Suurin osa työntekijöistä kohdemaissa ovat opettajia, koska Ulkomaanavun erityisosaaminen on koulutushankkeissa. Lisäksi Kirkon Ulkomaanapu on erikoistunut toimeentulon kehittämiseen ja rauhantyyöhön sekä katastrofiapuun. ☺

Tulevaisuustutkija: Diakonia voi olla kirkon johtotähti

– *Se, miten kirkko tunnustetaan diakonian osalta Suomessa, pitäisi saada yhtenäiseksi, Ilkka Halava sanoo.*

Tulevaisuustutkija Ilkka Halava haluaa puhua ensin kirkosta. Hän muistuttaa sanelunsa jo 2000-luvun alussa, että kirkon pitää miettiä rooliaan. Haluaako suosiotaan menettävä instituutio olla kuntokeskus, sairaala vai rajavartiolaitos?

– Kuntokeskukseen tullaan mielellään, ja tulijalla on asiat useimmiten melko hyvin. Sairaalaan otetaan yhteyttä, kun on ongelmia. Rajavartiolaitos on olemassa, eikä kukaan oikeastaan edes huomaa sitä, Halava avaa.

Hänen mukaansa kirkon vetovoiman rapistuminen houkuttelee valitsemaan näkökulmaksi sairaalan, jolloin kirkko voi kohdata ihmisen arvostettuna auttaja huolten ja hankalien tilanteiden maisemista.

– Voidaanko silloin puhua ihmisten kokonaisvaltaisesta kohtaamisesta, Halava miettii.

Viesti ja imago selkeämmäksi

Maallikolle diakonia tarkoittaa kirkon auttamistyötä. Hieman tarkemmin kuvattuna se on taloudellista, sosiaalista ja hengellistä auttamista. Juuri hengellisyys on nähty vahvuutena, mutta ajat muuttuvat.

– Hengelliseen sanomaan suhtaudutaan tulevaisuudessa entistä kriittisemmin. On siis selvää, että tulevaisuudessa myös diakonian viestin tunnustuksellisuuden ja imagon pitää olla selvempi, Halava sanoo.

Viestin kirkastamiseksi hän ehdottaa yhteistyötä, suunnittelua ja kokonaisuuden hallintaa. Myös parempaa diakonian johtamista.

– Kirkko on organisaatio, joka on täynnä ihmisiä, joilla on oma taivaasta saatu työnäkynsä. Yhteinen suunnittelu ei hirveästi kiinnosta, kun jokainen tekee työtä omalla tavallaan. Silti myös diakoniatyössä pitäisi miettiä, tulisiko hengellisen lähestymistavan olla seurakunnissa samansuuntainen? Onko niin, että paikkakuntaa vaihtaessasi saat sitä, mitä sattuu tulemaan? Huomaat siirtyneesi liberaalista kirk-

Hän näkee, että diakonia on samojen kysymysten äärellä. Ajatellaanko diakoniatyössä, että sen tehtävänä on kohdata ihmisiä hädän hetkellä vai suunnataanko paukkuja monipuolisempaan työhön?

koyhteisöstä hyvin konservatiiviseen yhteisöön. Se, miten kirkko tunnustetaan diakonian osalta Suomessa, pitäisi saada yhtenäiseksi.

Työtä riittää jatkossakin

Halava muistuttaa, että kirkko muodostuu kolmesta peruspilarista: messutyöstä, diakoniatyöstä ja lähetystyöstä.

– Diakonia on kirkon kivijalka, jota pitäisi osata kehittää ja puolustaa. Sen tarve tulee vain kasvamaan tulevaisuudessa, sillä ihmisten tarvitsevuus lisääntyy monista eri syistä.

– Senioriteetin määrä jatkaa kasvuaan. Viimeisen 100 vuoden aikana ihmisen eliniänodote on kasvanut 40 vuotta. Meillä on 30 vuoden kuluttua yhä enemmän vanhoja ihmisiä, joihin liittyy paljon tarvitsevuutta. Heidän hyväkseen tarvitaan koko kirkon diakonian tuki.

Halava nostaa esiin myös pandemian, jonka tiedettiin tulevan, mutta johon ei varauduttu kunnolla. Sama tulee toistumaan tulevaisuudessa, eikä päättäjien tukeen voi vieläkään luottaa. Tulevaisuuden haasteisiin tarvitaan diakoniaa ehkä enemmän kuin koskaan aiemmin. Oleellista olisi miettiä, keitä ovat ne ihmiset, joita diakonia ei näe. Miten heidät tavoitetaan parhaiten?

– Seuraava pandemia on mielenterveyspandemia. Se tulee aiheuttamaan valtavaa painetta myös diakoniatyöhön.

Tulevaisuustutkija Ilkka Halava näkee diakoniatyössä suuren potentiaalin, jota pitää kehittää ja puolustaa.

– **Diakonian tarve tulevaisuudessa on valtava. Nyt pitäisi miettiä, tulisiko hengellisen lähestymistavan olla seurakunnissa samansuuntainen.**

Digitalisaatio on pelastus

Ilkka Halava varoittaa kirkon toimijoita digitaalisen kohtaamisen ymmärtämättömyydestä. Esimerkiksi messuja alettiin striimata vasta pakon edessä. Halavan mukaan kirkossa puhuttiin a-luokan messuista ja b-luokan messuista. Kirkko koki, että koska oikeaa messua ei voi pitää, täytyy striimata. Samaan aikaan moni diakoniankin asiakas huomasi ilahtuneena, että messu tulee kotiin.

– Moni liikuntarajoitteinen tai paniikkihäiriöstä kärsivä oli kiitollinen. Kävely Helsingin Kallion kirkon iltamessuun voi olla todella pelottava kokemus ihan kenelle tahansa.

Halava korostaa, että tulevaisuuden diakoniassa tarvitaan toisiaan tukevia livetapahtumia ja digitaalisia kohtaamisia.

– Digitalisaation vastustaminen sotii lähimmäisenrakkautta vastaan. Digitaalinen intimitetti voi mahdollistaa vaikeisiin kysymyksiin pureutumisen paljon paremmin kuin liveryhmissä. Ennen kaikkea se voi tuoda diakonian pariin uusia ihmisiä. Tämä on asia, joka näyttää yllättäneen kirkon työntekijät.

Ammatillisuus ja vapaaehtoistyö

Polttava puheenaihe tämän päivän diakoniassa on ammatillisuuden arvostus. Mikä on sosionomi-diakonien ja sairaanhoitaja-diakonisojen rooli tulevaisuudessa? Tulevaisuudentutkija näkee kaksi vaihtoehtoa: tutkintojen rooli pienenee tai niiden sisältöihin tehdään muutoksia.

– Esimerkiksi senioriteetin ja maahanmuuton takia diakoniatyön tarve kasvaa. Samalla kasvava vapaaehtoistyön määrä. Sitä tekevät ihmiset, joilla saattaa olla jo toinen tai kolmas ammatti menossa. Tulevaisuuden diakoniasa onkin oleellista, miten hyvin tutkinnon omaavat työntekijät ohjaavat vapaaehtoisten joukkoa. Vapaaehtoisilla on hyvin erilaisia osaamismosaikkeja, jotka pitäisi nähdä mahdollisuuksina.

Toiveita, pelkoja ja mahdollisuuksia

Halava näkee, että auttamistyön kentälle tulee paljon järjestöjä, jolloin paine erottua kasvaa. Sen mitä tehdään, on oltava oikeasti hyödyllistä.

– Toivoisin, että diakoniatyö ymmärtäisi oman erityisyytensä ja olisi ylpeä vahvuuksistaan. Pelkään, että ”katsotaan mihin ajaututaan” -ajattelu on ihan todellinen vaihtoehto. Pelkään myös työntekijöiden uupumista, palkkakuoppaan jäämistä ja sitä, että vapaaehtoisia ei osata hyödyntää. Tärkeimmäksi nostan yhä kysymyksen siitä, mitä diakoniatyö on. Täytyisi olla hallittu ja yhteisesti sovittu tapa nähdä kokonaisuus.

Halavan mukaan kirkon perustehtävistä juuri diakonia resonoi voimakkaimmin tavalliselle suomalaiselle.

– Diakonia voi olla kirkon johtotähti, jos vain haluaa. Esimerkiksi digitalisaation väheksymisen kaltaisia yllätyksiä ei kuitenkaan saisi tulla.

PIIRROS TEEMU JUNKKALA

Kysytään diakoniatyöntekijöiltä

1. Millaisia vahvuuksia on ammatillisen diakonian tulevaisuudessa?

2. Mikä diakonian tulevaisuudessa huolestuttaa?

MIKKO HUUHTANEN, Ylöjärvi

1. Isoin vahvuus on ehdottomasti hengellisyys ja maailman paras sanoma. Ihminen kohdataan kokonaisvaltaisesti eikä hän ole vain numero koneiston rattaissa.
2. Virkojen väheneminen, työn pirstaloituminen ja diakonian omaleimaisuuden katoaminen, muuttuminen sosiaalityön vastaanotoksi.

TEIJA JESTILÄ, Kemi

1. Diakoniatyöntekijät tuntevat omat toimintaympäristönsä: vahvuudet ja kehittämistarpeet, asukkaiden tarpeet ja elinolosuhteet. Ammatillisesta osaamisesta tarvitaan uusien hyvinvointialueiden rakentamisen tukena yksilön näkökulmasta.
2. Koulutettujen diakoniatyöntekijöiden saaminen pieniin seurakuntiin. Virkojen säilyminen.

ULLA FORSMAN, Rauma

1. Diakoniatyöntekijät ovat moniosaajia. Pystymme vastaamaan ja reagoimaan ihmisten hätään nopeasti.
2. Seurakuntien säästötoimet, irtisanomiset, virkojen täyttämättä jättäminen, työn määrän kasvaminen, työstä uupuminen.

HEIDI KARVONEN, Oulu

1. Osaavat ja ammattitaitoiset työntekijät, verkostotyön hyödyntäminen asiakkaan auttamisessa. Hengellisyys ja henkisyyden kaipuuseen vastaaminen. Muuntautumiskyky ja joustavuus.
2. Alan vetovoiman hiipuminen. Pätevien diakoniatyöntekijöiden saaminen seurakuntiin. Pieni palkka. Ymmärtävätkö kirkon päättäjät työn luonteen tärkeyden? Pysyvätkö diakonian virat?

KUVA SATU SALLA

MIA SALMIO, Helsinki

1. Hyvä koulutus auttaa muuntautumaan yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin ja löytämään uusia tapoja auttaa. Koulutettu diakoniatyöntekijä on haluttu yhteis-työkumppani sosiaali- ja terveystoimen yhteistyökuvioissa.
2. Kirkon ja seurakuntien taloudellinen tulevaisuus, diakonian virkojen täyttämättä jättäminen.

Hyvä koulutus auttaa

muuntautumaan yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin.

Mia Salmio

"Vihkimys merkitsee diakonian viran hoitamista ja elämäntehtävää"

Diakonian virkaan vihkiminen edellyttää kutsua. Vihkimyksen toimittaa piispa ja vihityn tulee hoitaa seurakunnan diakonisia tehtäviä.

Suomessa keskustellaan yhä siitä, miten diakonian virka tulisi ymmärtää ja keitä virkaan voidaan vihkiä.

Mitä vihkimys merkitsee virkaan vihityille?

TEKSTI MARKO PASMA KUVA JUSSI VALKEAJOKI

Viipurilaisen **Matilda Hoffmanin** vihkimys 1872 oli ensimmäinen suomalainen diakonissavihkimys. Diakonian vihkimysvirka kirkossa on toki Hoffmanin vihkimystä paljon vanhempi.

Paavali tervehtii piispoja ja diakoneja 50-luvulla kirjoitetussa filippiiläiskirjeessä. Vaikka Uuden testamentin seurakuntaviroista ei voida vetää suoraa yhtenevääsyyttä tähän päivään, antavat ne suuntaa. Varhaisessa vaiheessa muodostui kolmijakoinen virkarakenne: piispat-papit-diakonit.

Suomessa on taitettu peistä reilun puoli vuosisataa, miten diakonian virka tulisi ymmärtää, millaisia tehtäviä virkaan liittyy tai keitä tähän virkaan voidaan vihkiä. Keskustelu on edelleen kesken. Näyttäisi kuitenkin selkiytyneen, että diakonian virka on osa kirkon erityistä virkaa.

Kutsuttu ja vihitty

Diakonian virkaan vihityt on kutsuttu lähimmäisten ja Jumalan sanan palvelijoiksi. Yhdessä koko seurakunnan kanssa he palvelevat Kristuksen kirkkoa ja Jumalan pelastussuunnitelmaa.

Maallikkoudesta virat erottaa vokaatio eli kutsu tehtävään, virkaan vihkiminen ja yhteisen pappeuden tehtävien julkinen hoito. Diakonian virkaan vihkiminen edellyttää kutsua, vihkimyksen toimittaa piispa ja vihityn tulee hoitaa seurakunnan diakonisia tehtäviä.

Piispainkokouksen ohjeen mukaisesti diakonian virkaan vihityt käyttävät vihreää virkapaitaa sekä jumalanpalveluksessa stolaa vihkimysviran tunnuksina. Niitä ei voi käyttää ilman vihkimystä.

KUVA PANU PARTANEN

Elina Sarlund johtaa sanajumalanpalveluksen kerran kuukaudessa.

Diakonian virkaan liittyy liturgisia tehtäviä. Esimerkiksi evankeliumitekstin lukeminen, saarnaaminen, esirukous, ehtoollisessa avustaminen ja lähettäminen ovat luontevia tehtäviä. Lisäksi diakonian virkaan vihitty voi viedä messusta ehtoollisen sairaalle. Diakonian viran monet hengelliset tehtävät ovat tärkeitä seurakuntaa rakentavia palvelustehtäviä.

"Vihkimys vahvistaa olemaan tukena"

Toivakan seurakunnan diakoni, sosionomi (AMK) **Elina Sarlund**

vastaa diakoniatyöstä muun seurakuntatyöhön ohella. Jo useamman vuoden Sarlund on johtanut sanajumalanpalveluksen kerran kuukaudessa. Järjestely mahdollistaa yksipappisen seurakunnan kirkkoherralle vapaan viikonlopun.

Piispa **Mikko Heikka** vihki Eliina Sarlundin diakonian virkaan Espoossa vuonna 2011. Mitä vihkimysvirka merkitsee Sarlundille?

– Vihkimys merkitsee minulle diakonian viran hoitamista sekä elämäntehtävää hengellisessä työssä ja ihmisten rinnallakulkijana. Vihkimys vahvistaa olemaan

toisten tukena omasta rikkiäisyydestä huolimatta.

Sarlund muistuttaa, että jokainen on myös kutsuttu kulkemaan toisen ihmisen rinnalla. Diakonian tehtäväkenttä on laaja ja usein fokusointi vaatii ammatilaisen, mutta kaikille diakonian toimijoille riittää kyllä tekemistä. Jokaisen lahjoille ja vahvuuksille on käyttöä.

Sarlund haluaa puolustaa heikommissa asemassa olevia ja edistää hyvän puhumista kaikista ihmisistä. Yhtä tärkeää on mahdollistaa jokaisen osallistuminen tasavertaisina toimijoina.

– Johdan, suunnittelen ja mahdollistan erilaisten ihmisten toimimisen ja osallistumisen jumalanpalveluksiin, hartauksiin ja muuhun seurakunnan toimintaan. Diakonian virassa saan olla jakamassa yhteistä työtä seurakuntalaisten kanssa.

”Minut on valtuutettu”

Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan diakonissan, sairaanhoitaja (AMK) **Seija Puusaaren** päävastuuna on vanhustyö. Puusaari on valmistunut diakonissaksi Porin diakoniaopistosta. Yhdeksän vuotta sitten hän suoritti sairaanhoitajan tutkinnon (AMK). Puusaarella on myös pitkä sielunhoidon koulutus ja kirkon sairaalasielunhoidon erityiskoulutus.

Arkipiispa **John Vikström** vihki Seija Puusaaren diakonissaksi joulukuussa 1992 Porin diakoniaopiston Martintalossa.

– Vihkimys merkitsee liittymistä apostolisen perinteen mukaisesti virkaan vihittyjen joukkoon. Minut on valtuutettu ja lähetetty palvelemaan Kristuk-

sen kirkkoa kaikessa, mihin minut kutsutaan.

Puusaaren työ koostuu säännöllisistä hartaushetkistä hoi-vakodeissa, kotikäynneistä asukkaiden luona sekä myös henkilökunnan ja omaisten kohtaamisista. Kahdenkeskiset kohtaamiset ovat sielunhoidollisia.

– Joskus vien messussa asetetun ehtoollisen seurakuntalai-

selle, joka ei pysty itse tulemaan kirkkoon. Joskus saan viedä hoi-vakotiin suuremmallekin joukolle sairaanehtoollisen.

Seija Puusaarelle on luontevaa käyttää viran tunnuksia, jotka kertovat ulkoisesti vihkimyksestä ja tehtävästä. Työtehtävissä Puusaari käyttää usein vihreää pantapaitaa tai diakonissan mustaa juhlapukua. Myös diakonissan

Seija Puusaaren päävastuuna on vanhustyö.

KUVA TUIJA KUUSISTO

merkki tai diakoniaripus on monesti käytössä.

– Alkaa ja diakonin stola käytän tietenkin jumalanpalveluksissa ja viedessäni ehtoollisen hoi-vakotien asukkaille.

Puusaari muistaa hyvin vihkimystä edeltävän keskustelun piispan kanssa. Arkipiispa rohkaisti toimimaan rohkeasti kutsumuksen mukaisesti ja olemaan osa sitä joukkoa, joka on vihitty ja lähetetty palvelemaan.

– Minulle on tärkeää, että minut on vihitty virkaani ja olen saanut antaa lupauksen palvella Kristuksen kirkkoa aina ja kaikkialla. Tämä kantaa myös huonoina hetkinä.

Vihkimys tuo
työhön
hengellisen
ulottuvuuden.

Kimmo Kajos

Kimmo Kajos työskentelee asunnottomien, vankeustaustaisten ja päihdeongelmaisten parissa.

KUVA MINNA PIETILÄINEN

”Vihkimys merkitsee erityistä kutsua”

Diakoni, sosionomi (YAMK) **Kimmo Kajos** työskentelee Helsingissä Hermannin Diakoniatalossa. Kajos työskentelee asunnottomien, vankeustaustaisten ja päihdeongelmaisten parissa. Lisäksi työtehtäviin kuuluvat vankiläkäynnit ja työnohjaustehtäviä.

Piispa **Eero Huovinen** vihki Kimmo Kajoksen diakoniksi toukokuussa 2002. Vihkimysmessu oli Kallion kirkossa.

– Vihkimys merkitsee kirkon erityistä kutsua hengelliseen virkaan. Koen, että vihkimys tuo työhön hengellisen ulottuvuuden ja teen työtä siunauksen saattelemana.

Kajoksen työhön Hermannissa sisältyy poikkeuksellisen paljon jumalanpalvelustehtäviä. Diakoniatalon matalan kynnyksen jumalanpalveluksen eli Pullakirkon toimittavat yhtä lailla diakonit kuin pappikin. Diakoneille kyse ei ole vain avustamisesta, vaan koko jumalanpalveluksen toimittamisesta niin liturgian kuin saarnankin osalta. Samalla tavalla toimitaan vankiloissa.

– Diakoniatalon yhteisössämme ”pappeus” ei ole niin keskiössä kuin kenties paikallisseurakunnissa. Hengellinen vihkimysvirka näyttäytyy erityisesti diakonian viranhaltijoiden työn kautta seurakuntalaisia ja kirkkoa palvellessa. ☪

Työntekijän tsemppari ja tukija

– Yksi tärkeimmistä töistäni on diakonia. Sen kehittäminen, koulutuksen seuranta ja yhteydenpito työntekijöihin, Mirva Kuikka sanoo.

TEKSTI MIRVA KUIKKA
KUVA REIJO KOIRIKIVI

Aloitin työni Oulun hiippakunnan tuomiokapitulissa, piispan talossa, diakonia ja yhteiskunnallisen työn hiippakuntasihteerinä 2009. Tuomiokapitulin tehtävänä on tukea alueen seurakuntia. Tukea tarjotaan työyhteisöille, hallinnolle, työntekijöille ja esimiehille. Tehtävää toteutetaan seurakuntien kanssa ohjauksen, koulutuksen, valmennuksen, konsultoinnin ja neuvonnan keinoin.

Yksi tärkeimmistä töistäni on diakonia. Sen kehittäminen, koulutuksen seuranta ja yhteydenpito diakoniatyöntekijöihin. Diakonian virka on yksi kirkon vihkimysviroista. Voidakseen hoitaa tehtävänsä hyvin, myös tuomiokapituli tarvitsee työntekijöikseen moniammatillista joukkoa. Diakonian substanssiosaamista tarvitaan toiminnan suunnittelemisessa, koulutuk-

sisä, ohjauksissa ja viestinnässä. Monikanavainen viestintä ja tiedotus ovat välttämätön osa työtä. Piispa on hiippakunnan ykkösviestijä, jonka pitää olla tietoinen diakonian ajankohtaisista asioista.

Työni on toki muutakin kuin diakoniatyöntekijöiden tukemista. Työtä tehdään moniammatillisesti ja verkostoissa. Läheisimpiä kumppaneitani seurakuntien ja kirkon toimijoiden lisäksi ovat aluehallintovirasto, Diakonia-ammattikorkeakoulu ja muut diakonia-alan järjestöt ja säätiöt.

Monenlaista tukea

Työntekijälle tarjotaan ohjausta ja tukea työuran eri vaiheisiin. Uran alkumetreillä korostuvat vertaistuki ja mentorointi, myöhemmin tarjolla on työnohjausta, hengellistä matkakumppanuut-

ta ja retriittitoimintaa. Arkityössä tarvitaan mahdollistajaa ja tukijaa, joskus tsemppaajaa ja kumppania, jonka kanssa peilata ajatuksia ääneen.

Työyhteisöjen kanssa kehitetään sujuvampaa työn tekemisen tapaa, selkiytetään ja kirkastetaan perustehtävää. Samalla huolehditaan työyhteisön hyvinvoinnista ja työn ilosta. Kirkon työnohjaajan ja työyhteisökonsultin koulutuksessa saadut eväät ovat kovassa käytössä. Kuunteleminen ja dialogia ovat taitoja, joita työssäni tarvitaan ammattiosaimisen lisäksi.

Merkityksellisyys työhöni tuo ihmisten kohtaaminen, pysähtyminen ja vuorovaikutus. Ei ole kahta samanlaista ihmistä, eikä kahta samanlaista työpäivää, se tekee työstäni mielenkiintoista ja innostavaa. ☺

Päättäjänä kirkolliskokouksessa

– Minulle on luotettu tärkeä kirkon luottamustoimi. Olen ensimmäisen kauden kirkolliskokousedustaja. Tällä nelivuotiskaudella olen edustajiston ainoa diakoniatyöntekijä, Marika Hietanen sanoo.

TEKSTI MARIKA HIETANEN
KUVA ARMI LAAKSO

On tärkeää lisätä ihmisten tietoutta ammatikuntamme tehtävistä. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, muun muassa havaittuihin epäkohtiin puuttuminen, on yksi diakoniatyön ydiosaamisalueista.

Pyrin viemään diakonian erityisasiantuntijuutta mukaan kirkon hallintoon ja päätöksentekoon. Ensimmäisen pöytäpuheeni pidin, kun käsitteimme kirkon nelivuotiskertomusta. Puhuin diakoniatyöntekijöiden resurssien säilyttämisen puolesta sekä totesin, että kirkon diakoniatyöllä on hyvät kriisivalmiudet. Seurakuntalaisten valitsemana edustajana sekä itse seurakuntalaisena minulle on tärkeää, että kirkon kristilliset perusarvot usko, toivo ja rakkaus ohjaavat kirkon ja seurakuntien toimintaa ja päätöksentekoa.

Kirkolliskokousviikot ovat tiiviitä ja päivät pitkiä. Uutta asiaa

on todella paljon ja täysistunnoissa käytetään välillä kiivaitakin puheenvuoroja. Varsinainen työ tehdään valiokunnissa, joissa laaditaan aloitteisiin mietinnöt. Itse kuulun yleisvaliokuntaan ja kokoonnumme kirkolliskokousviikkojen välillä muutamia kertoja.

Vihreä virkapaita keskustelun avaajana

Asettuessani ehdolle kirkolliskokousvaaleissa eräänlaisina vaaliteemoina minulla olivat muun muassa seuraavat asiat: resurssien oikea kohdentaminen kirkon taloutta ja rakennetta mietittäessä sekä työhyvinvointi. Tärkeimpänä pidin silloin ja pidän edelleen avointa ja kaikkia kutsuvaa kirkkoa. Evankeliumin ilosanomaa tulee ja saa rohkeasti julistaa.

Pidän vihreää virkapaitaa usein päällä kokousviikon aikana. Olen saanut siitä paljon kiitosta,

ja viran tunnusten näkyminen on toiminut usein keskustelun avaajana minulle ennestään vieraan edustajan kanssa.

Yksi tärkeä kirkolliskokouksen anti on siellä syntyvät verkostot. Pyrin hyödyntämään sekä omassa työssäni että luottamustoimisani kaikkea sitä tietoa, jota kirkolliskokoustyöskentelyn kautta saan. Toimin linkkinä myös kirkolliskokouksen suuntaan.

Tutkimattomat ovat Herran tiet. Vuoden 2019 keväällä opiskelin viimeistä vuotta Diakissa ja perehdyimme kirkon organisaatioon. Jossain siellä ihan ylimpänä ja kaukaiselta tuntuvana oli kirkolliskokous, ja seuraavan vuoden helmikuussa tulin itse valituksi sinne. Joskus käy niin, että annetaan ennen kuin ehtii edes kunnolla pyytää. ☺

Diakonia ja kristillinen kasvatus kulkevat käsi kädessä

– Kristillinen kasvatus kuuluu vahvasti diakoniatyöhön, sanovat johtava varhaiskasvatuksen ohjaaja Jenni Kaarenoja Forssan seurakunnasta ja kasvatuksen ja perhetyön diakoni Lauri Nurmi Hämeenlinna-Vanajan seurakunnasta.

TEKSTI ELIISA ALA-KUUSISTO
KUVAT HANNU KERÄNEN, ELIISA ALA-KUUSISTO

Jenni Kaarenoja ja Lauri Nurmi ovat molemmat koulutukseltaan diakoneja. He sanovat, että diakonian tulisi läpäistä kaikki työalat ja että eri työaloilla olisi paljon opittavaa toisiltaan.

– En ainakaan omalta osaltani osaa erottaa diakonista perhetyötä varhaiskasvatuksen perhetyöstä. Minulla on diakonin koulutus ja katson kaikkea työtä diakonian näkökulmasta. Tarkoitus on tukea perheitä arjessa. Diakoninen ajattelu ja lähimmäisen palveleminen ovat keskeisiä asioita seurakunnassa, Jenni Kaarenoja sanoo.

– Ajattelen tehneeni koko ajan nuorisotyötä diakonisella otteella. Yhden ihmisen kohtaaminen

on hyvin merkityksellistä, kaikissa tilanteissa. Itse näkisin nuorisotyön, varhaiskasvatuksen, koko kasvatuksen ja diakonian kentät samaan aikaan yhdessä. Menetelmät voivat olla vähän erilaisia, mutta pyrkimykset hyvin samansuuntaisia, Lauri Nurmi pohtii.

Työalarajojen ylittäminen kannattaa

Molemmat kokevat, että rippikoulutyöhön osallistuminen avaa silmiä.

– Perinteisten työalarajojen ylittäminen tarkoittaa minulle sitä, että olen esimerkiksi rippikoulutyössä mukana ja teen per-

hetyötä, jossa kuljetaan perheen rinnalla arjessa. On hyvä, että diakoniatyöntekijät ovat mukana lapsi-, nuoriso- ja rippikoulutyössä, jotta tulevaisuudessakin löytyy vapaaehtoisia ja uusi sukupolvi oppii ymmärtämään diakoniatyön arvon ja merkityksen, Kaarenoja miettii.

– Mahdollisimman monien diakonien tulisi osallistua rippikoulutyöhön. Siinä nuoret kouluttavat ymmärtämään ihmisen mieltä. Toki ymmärrän asiaan liittyvät haasteet ja ikuisen vaivan resurssien pohdiskelussa, Nurmi toteaa.

Jenni Kaarenoja

Lauri Nurmi

Diakoniakoulutus on voimavara

Jenni Kaarenoja on myös lastentarhanopettajan pätevyys. Perhetyössä hän on kokenut diakoniakoulutuksen ja -kokemuksen voimavarana ja vahvuutena.

– Diakoniakasvatus tuo esille lähimmäisen rakkauden merkityksen ja sen, miten toisista huolehtiminen kuuluu meille jokaiselle. Se on myös tilaisuus kertoa kaiken ikäisille, mitä hyvää teemme kirkossa.

Lauri Nurmi on koulutukseltaan myös nuorisotyöntekijä. Kasvatustyössä hän on saanut olla aikuinen kuuntelija, jolla on aikaa olla läsnä. Kohtaamisissa on hyötyä myös siitä, että tuntee yhteiskunnan eri auttamistahoja.

– Monet diakonit ovat aika-omaisia hakoja erilaisten hake-
musten, lomakkeiden ja avustusten tuntemisessa.

Perhetyön merkitys ja tarve korostuu

Uusia avauksia

Hämeenlinnassa on aloitettu yhteistyössä Lasten ja Nuorten keskuksen kanssa Perheystävä-hanke. Hankkeen tarkoituksena on järjestää toimintaa kaiken ikäisille ihmisille.

– Kaikki kuulumme perheeseen, tavalla tai toisella. Myös partiotoiminnan saralla etsimme yhteisiä toimintatapoja. Diakonian osallistuminen perhepartiotoimintaan on aluillaan, Nurmi kertoo.

Forssassa on suunniteltu vanhemmuutta tukevaa ja arjen tukitoimiin perustuvaa Pikkuhelpi-toimintaa ensi syksyksi.

– Usein ajatellaan, että varhaiskasvatuksen perhetyössä perheet voivat hyvin, mutta eihän se välttämättä niin ole. Päältäpäin ei voi ikinä tietää, millaisia haasteita perheissä on. Haasteet selviävät ajan myötä. Vanhemmille voi olla jopa helpompaa puhua työntekijälle, johon he ovat ehtineet tutustua kerhon ovensuussa, Kaarenoja sanoo.

Kristillisen kasvatuksen tarve

Kaarenojan mukaan perhetyön merkitys ja tarve korostuu, koska koulujen ja päivähoidon kanssa tehtävä yhteistyö on yhä suuremmassa määrin tunnustuksetonta ja kotien kristillinen kasvatuskin ohenee edelleen.

– Seurakuntien rooli kristillisen kasvatuksen antajina ja vanhempien tukijoina on entistä suurempi, hän toteaa.

Myös Nurmella on selkä näky tulevaisuudesta.

– Näkisin diakoniatyön ja koko kasvatuksen alan saman katon alla, vihkimyksineen päivineen. Ilman rakkauden, sovinnon ja pelastuksen sanoman kertomista ja ilman Kristuksen läsnäoloa pelkkä kasvatus jää kovin kapeaksi. ☺

Hiljaisilla taidoilla kohti työelämää

Opintojeni alussa en juurikaan tiennyt, mitä diakoniatyöntekijän työhön todellisuudessa sisältyy.

TEKSTI ANNA VIKARI

Tiesin, että diakoniatyöntekijänä pääsisin auttamaan ihmisiä ja työskentelemään seurakunnassa – molemmat asioita, joita työelämältä halusin, ja joiden takia olin opintoihin hakeutunut. Onneksi nyt, valmistumisen hetkellä, voin sanoa, että käsitykseni työn sisällöstä on huomattavasti laajempi, ja taidot työtä varten kehittyneet merkittävästi.

Opintojen aikana muutama kurssi käsitteli erityisesti diakoniatyön sisältöjä ja valmisti meitä käytännön työhön. Tämä pohjatieto oli hyvä perusta tulevalle. Paras oppi käytännön diakoniatyöstä oli kuitenkin – ei ehkä kovin yllättäen – diakoniatyön harjoittelu. Oman harjoitteluni aikana pääsin käytännössä näkemään, mitä kaikkea työhön kuuluu ja osallistumaan ruokajakeluun, kotikäynteihin, kirkkopäivystykseen sekä moneen muuhun. Tuo harjoittelu vahvisti kipinää päästä tekemään diakoniatyötä tulevaisuudessa ”ihan oikeasti”. Sain myös viime kesänä

Odotan kohtaamisia.

osana kesätyötäni tehdä kolme viikkoa diakoniatyötä. Se oli arvokas kokemus itsenäisestä työskentelystä ja monenlaisten tilanteiden selvittämisestä.

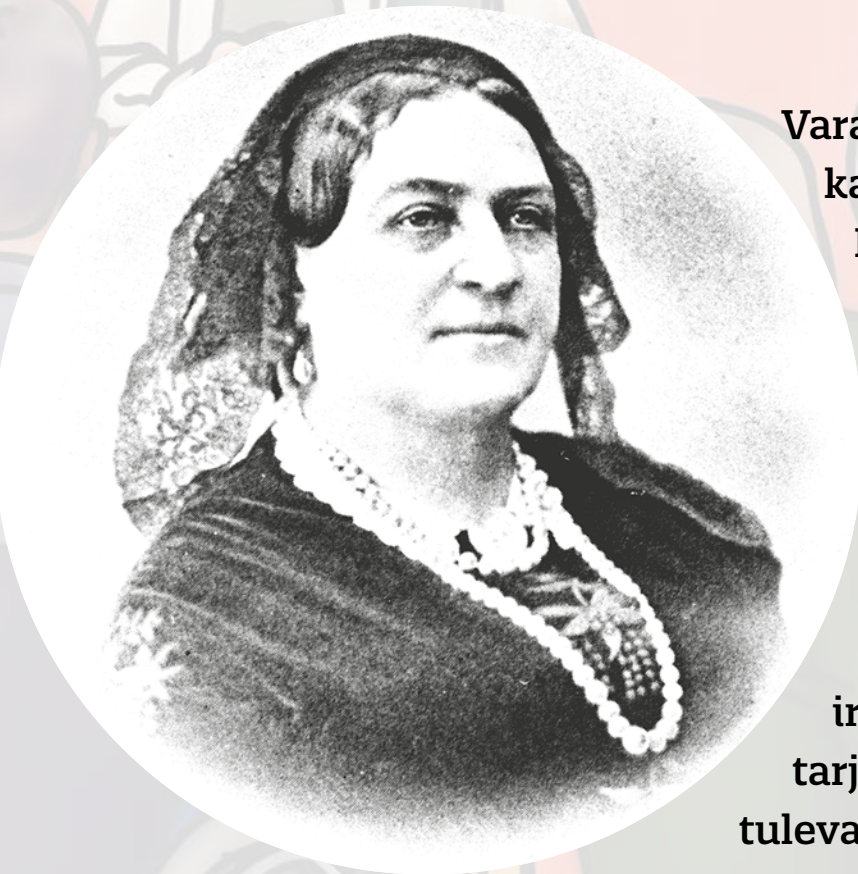
Jokaisen opintoihin kuuluvan harjoittelun parasta antia on ol-

lut ehdottomasti ihmisten kohtaaminen. Se on mielestäni yksi keskeisimmistä taidoista diakoniatyössä. Kohtaamisen ja keskustelun taitoja olemme päässeet harjoittelemaan myös luennoilla toisten opiskelijoiden kanssa. Oppiminen ja kehittyminen on tapahtunut niin hiljaa ja huomaamatta, että toisinaan on pitänyt muistuttaa itseään, mistä on lähtenyt liikkeelle ja mihin asti on opintojen aikana päässyt.

Takana olevat kolme ja puoli vuotta ovat valmistaneet minua työelämään, ja toiveissa siintää työ diakonina. Odotan kohtaamisia, joista voin oppia uutta ja joissa voin auttaa toista eteenpäin – tai vain olla rinnalla tietyssä hetkessä.

Ajatus auttamisesta ja seurakunnassa työskentelystä ei ole kadonnut opintojen aikana – pikemminkin vahvistunut. Karttuneilla taidoilla on hyvä lähteä aloittelemaan tyouraa, kehittämään osaamista ja oppimaan uutta. ☺

Diakonissojen koulutus vei naiset kohti tasa-arvoa

**Varakas seurapiiri-
kaunotar Aurora
Karamzin loi
pohjan hyvän-
tekeväisyystyölle
1860-luvun
Suomessa.
Samalla monet
maalaistytöt saivat
mahdollisuuden
irrottautua kotikylänsä
tarjoamasta
tulevaisuudesta.**

*Aurora Karamzin perusti
Helsingin Diakonissalaitoksen.
Se oli merkittävä tasa-arvon
edistysaskel.*

TEKSTI MARIKKA LUUKKONEN

KUVA HELSINGIN DIAKONISSALAITOKSEN HISTORIAALLINEN VALOKUVA-ARKISTO
PIIRROS TEEMU JUNKKAALA

Suomalainen nainen oli vuoteen 1864 saakka holhouksen alainen. Holhooja oli ensisijaisesti hänen isänsä tai miessukulaiset. Mikäli nainen aikuistuttuaan ei löytänyt ajoissa itselleen holhoajaa eli miestä, hän jäi kotiin vanhempiensa elätettäväksi. Oli siis itsestään selvää, että avioliitto määritteli naisen aseman ja elämän. Mikäli avioliitto ei jostakin syystä toteutunut, naiselle piti jollakin tavalla järjestyä koti hänen lähdettyään lapsuuden kodistaan.

Elettiin aikaa, jolloin Euroopassa – kuten muuallakin – koettiin teollistumisen myötä suuria muutoksia. Ihmiset muuttivat maalta kaupunkiin ja työllistyivät muun muassa tehtaisiin. Samaan aikaan naisten vapautuminen, naisemansipaatio, nosti päätään myös Suomessa.

Omaisuus takasi haaveen toteutumisen

Ylhäistä sukua edustava suomenruotsalainen Aurora Karamzin (1808–1902) jäi kaksi kertaa leskeksi. Hän toteutti omaisuudellaan haaveensa Helsingin Diakonissalaitoksen perustamisesta. Vuonna 1867 ruotsinkielisissä sanomalehdissä nähtiin ilmoituksia diakonissatyön alkamisesta Suomessa. Oppilaita kehoitettiin ilmoittautumaan koulutukseen ajalle kuuluvien ilmaisin: *”...voivat naimattomat naiset tai lapsettomat lesket, joita sydän ja omatunto kutsuu omistautumaan tähän tärkeään ja vastuulliseen työhön...”*

Koulutus alkoi kiinnostaa vuosi- sadan vaihteessa

Helsingin Diakonissalaitos aloitti toimintansa samana vuonna eli 1867. Suomessa elettiin nälkävuosia, joten laitoksen sairaanhoidollisen koulutuksen tarve oli suuri. Laitoksen johto toivoi oppilaita erityisesti säätyläisperheiden tyttöjä. Heitä toivottiin myös asukkaiksi laitoksen sisarkotiin, jossa opiskelijoiden kuului asua opiskelunsa ajan ja mahdollisesti sen jälkeenkin työuran auettua. Johdon pettymykseksi säätyläisperheiden tyttäret eivät olleet useinkaan tottuneet niin raskaaseen työhön, mitä alalle tulijoilta vaadittiin. Tie diakonissaksi saattoi päättyä jo ennen kuin se ehti alkaakaan.

Kiinnostus koulutusta kohtaan kasvoi vuosisadan vaihteessa, jolloin ”Jumalalta kutsumuksen saaneita” oppilaita alkoi hakeutua Diakonissalaitokseen. Luku- ja kirjoitustaitoiset, sekä kovaan työntekoon tottuneet maalaistalojen tyttäret halusivat vaihtoehdon elämälleen pientilojen tulevana emäntinä.

Tiukka kuri ja palkaton työ

Itsenäisyyttä ja oman elämän hallintaa kaipaavat nuoret naiset törmäsivät uudessa opinahjossaan tiukkaan kuriin ja moraalisiin, joka toki oli ajalle ominaista.

Laitoksen toiminnassa kaiken lähtökohta oli hengellisyys, joka edusti diakonissojen koulutuksessa jopa suurempaa roolia kuin itse sairaanhoidolliset opin-

not. Oppilaita pyrkiville kerrottiin, että laitos on kasvatuslaitos, jossa pyritään kehittämään oppilaan kristillistä persoonallisuutta. Oppilaiden tuli antautua kristillisen laupeuden palvelukseen köyhien ja sairaiden hoitajina ilman varsinaista palkkaa.

Vapaaksi sisarkodista, kohti tasa-arvoa

Diakonia alkoi kehittyä 1900-luvun alussa seurakunnalliseksi työmuodoksi. Hiippakuntiin saatiin diakoniaohjesäännöt, joissa diakoniatyötä määriteltiin. Näin diakonissat pääsivät halutessaan irtautumaan sisarkodista, joka mahdollisti itsenäisemmän elämän. Seurakunnallisen diakonian tarpeellisuus tuli näkyväksi, joka vaikutti myös oppilaiden määrän kasvuun.

Helsingin Diakonissalaitoksessa vallinnut sisarkotijärjestelmä päättyi vuonna 1959, jonka jälkeen diakonissat pystyivät aiempaa vapaammin päättämään elämästään. Tasavertaisuus työntekijöinä ja yhteiskunnallisina vaikuttajina miehiin nähden kasvoi entisestään.

Vuosien saatossa Helsingin Diakonissalaitoksesta kehittyi arvostettu sairaala. Sieltä valmistuneet diakonissat työskentelivät johtavissa asemissa sairaaloissa ja hoitolaitoksissa.

Diakonissojen 150 vuotta sitten alkaneet opinnot loivat uskottavan pohjan naisten myöhemmille mahdollisuuksille kouluttautua työelämään kodin ulkopuolelle. ☺

En hälsning från Borgå stift – det svenska stiftet

År 2023 fyller Borgå stift 100 år. Stiftet är ett speciellt stift eftersom det betjänar de svensktalande i Finland som är utspridda på ett geografiskt splittrat område. Språket, den finlandssvenska kulturen och identiteten och de speciella utmaningar som det medför för kyrkan svetsar samman församlingarna och ger hela stiftet en egen prägel.

TEXT CECILIA FORSÉN
BILD ANETTE SUNDSTRÖM

Fördelen med ett svenskt stift som bygger sin egen personalutbildning är att vi har möjlighet att ta in föreläsare från Sverige, som kommer in med nytt stoff. Ett fint exempel på det är sorgbearbetningskursen som Svenska institutet för sorgbearbetning, www.sorg.se, ordnar. För flera diakoniarbetare har metoden blivit ett värdefullt verktyg att hjälpa människor bearbeta sorg av olika slag långsiktigt och bestående.

Under år 2022 kommer även kursen "Livsstegen – 12 steg för inre hälsa" att erbjudas som personalutbildning. Livsstegens tolv steg syftar till ökad existentiell hälsa för varje människa som vill fördjupa eller förändra något i sitt liv. Pastor Olle Carlsson, känd som en förnyare av församlingens diakonala liv och gudstjänstliv i Klara kyrka i Stockholm har skrivit boken och drar kursen tillsammans med sin hustru.

Diakoniutbildningen under åren

Under många år har utbildningen till socionomer/diakoner varit ett diskussionsämne i Borgå stift. När utbildningen flyttades från Helsingfors diakoniinstitut 1996 till Yrkeshögskolan Sydvest valde man att endast an hålla om studieplatser för diakoner. Det väckte mycket diskussion i stiftet och många ifrågasatte beslutet. Idag ser vi att det var ett gott beslut även om det igen skulle finnas behov av svenskspråkiga diakonissor när vård och omsorg är i stor förändring i samhället. Tyvärr finns inte de utbildningsplatserna idag i Svenskfinland.

Efter endast drygt tio år sammanslogs Svenska yrkeshögskolan och Yrkeshögskolan Sydvest till Yrkeshögskolan Novia som inledde sin verksamhet 2008. Diakoniutbildningen flyttades då till campuset i Åbo. Där har stiftet i

främsta hand upplevt utmaningar med att kunna stöda och stärka den kyrkliga och andliga identiteten bland unga studerande till kyrkliga yrken så att de vill och vågar välja kyrkan som arbetsgivare.

Nu ser stiftet fram emot ett bättre utbud av utbildning när Yrkeshögskolan Novia från och med hösten 2022 också börjar utbilda diakoner och kyrkans ungdomsarbetsledare vid campuset i Vasa. Och det skulle vara fint om även studerande vid Yrkeshögskolan DIAK ser Borgå stift som en möjlig arbetsplats!

Vikten av professionellt utbildadediakoner och diakonissor

Borgå stift är geografiskt och religiöst ett splittrat stift. Även om sammanslagningarna av försam-

lingar till större enheter har varit många de senare åren, finns det många församlingar som kämpar med ekonomiska utmaningar. Diakonin är fortfarande en uppskattad del i kyrkans arbete, men när många församlingar har deltidstjänster för diakoni och det inte finns behöriga i det geografiska närområdet, är det svårt och ibland näst intill omöjligt att anställa utbildad personal. I längden påverkar det här utvecklingen av diakoniarbetet negativt. Det diakonala arbetet behöver svara mot de utmaningar som finns i omgivande samhälle och det kräver lyhördhet, kunskap och mod att ta sig an nya uppgifter. Ett diakonalt förhållningssätt behöver genomsyra kyrkans arbete, inte bara i de specifika diakonala uppgifterna, utan i hela kyrkans sätt att vara kyrka och möta människor. Här kan en professionellt utbildad diakon fungera som en förebild och inspiratör.

Vigningen till diakoniämbetet

Även i Borgå stift har man, som i många andra stift, gått in för att viga präster och diakoner/diakonissor samtidigt till vardera ämbeten för att visa på rikedom och vikten av att ha två jämbördiga ämbeten. Ett tjänande- och ett predikoämbete. Tyvärr syns inte jämbördigheten i lönen där diakoniarbetarna idag hör till de lågavlönade trots att de i sitt arbete sätter mycket tid på att hjälpa och stöda människor med ekonomiska bekymmer. Det här är en utmaning inför framtiden. Med en bättre lön skulle också unga frimodigare våga söka arbete inom kyrkan utan att behöva fundera på om de klarar av vardagen, och

de som redan är i kyrkans tjänst kan tryggt fortsätta.

Diakoniämbetet är ett vigningsämbete som ger tyngd och mod att verka som kyrkans tjänare. En del skyggar inför vigningen. Det kan kännas stort att gå in i ett ämbete och förstå vad det betyder. Frågorna som ställs och som man förutsätts svara ja på är allvarliga och kan kännas krävande. Där betonar vår biskop inför vigningen att vi får lita på Guds hjälp. Att även själva leva av den kärlek och nåd som vi talar om och visar på gör oss till trovärdiga förebilder och tjänare. Inte det att vi är duk-

tiga och orkar mycket. Vi har själva fått löftet som Jesus ger: "Jag är med er alla dagar till tidens slut. Om någon vill tjäna mig ska han följa mig och där jag är kommer också min tjänare att vara."

Utbildningen och vigningen ger en stadig grund att stå på. Kyrkan välsignar till tjänst och församlingen tar emot den vigda. Det ger frimodighet och glädje och visar att ingen är ensam i uppdraget. Med Guds hjälp och tillsammans gör vi det viktiga diakonala arbetet för våra medmänniskor. ☺

Diakonin är fortfarande en uppskattad del i kyrkans arbete, skriver Cecilia Forsén, stiftssekreterare för församlingsdiakoni i Borgå stift.

Bästa diakoner och diakonissor!

BILD STUDIO LINDELL

Det är många som nu behöver ett barmhärtigt ansikte och en utsträckt hand.

I dagens samhälle har ensamheten, illamåendet och marginalisering fått nya dimensioner i spåren av pandemin. Materiell hjälp är viktig. Men det räcker inte. Det som nu behövs är någon som ser de ensamma, utsatta och utstötta. Någon som ser med barmhärtighetens ögon och sträcker ut en hjälpande hand.

Vi är alla kallade att vara en nästa för våra medmänniskor. Men vårt samhälle och vår kyrka behöver professionella och kunniga diakoniarbetare som tar sig an medmänniskors problem och utsatthet ur en yrkesmässig och långsiktig synvinkel. Därför ser jag det som mycket viktigt att vi slår vakt om diakonitjänsterna i våra församlingar.

Jag vill tacka er alla för det viktiga arbete ni gör! Och tack för att ni ser på medmänniskorna med ett barmhärtigt ansikte och sträcker ut er hand till hjälp. 🍀

*Bo-Göran Åstrand
biskop i Borgå stift*

Diakonia on juuriltaan kansainvälistä

Kansainvälistyminen kohdallani alkoi jo ennen diakonissan opintojani harjoittelussa Berliinin Johannesstiftin diakonialaitoksessa. Lahden diakoniaopiston työssä 1990-luvun alussa lähdimme aktiivisesti kehittämään kansainvälisiä yhteyksiä.

Se edellytti rohkeutta, paljon määrätietoista työtä ja vastavuoroisuutta.

TEKSTI TERTTU POHJOLAINEN KUVA PASI VÄHÄNEN

Kansainvälisellä toiminnalla on mahdollista löytää tuoreita näkökulmia oman toiminnan uudistamiseen, merkitykseen ja perusteluun, Terttu Pohjolainen kirjoittaa.

P Kansainvälisessä toiminnassa luodut ihmissuhteet veivät eteenpäin diakonia-alan luot-

tamustehtäviin. Olen kokenut olleeni kutsuttuna ja Lahden diakonialaitoksen lähettämänä, nöyrällä palvelijan paikalla, isojen tehtävien edessä.

Diakonia on jo juuriltaan kansainvälistä toimintaa. Uudenaikaisen diakonia-toiminnan juuret ovat Kaiserswerthin diakonissalaitoksessa. Noin 100 diakonialaitosta ympäri maailman on mukana tässä yhteisössä, joka kokoontuu yleiskokoukseen noin joka kolmas vuosi. Vuodesta 2007 alkaen olen kuulunut yleiskokouksen johtokuntaan, josta viimeiset neljä vuotta puheenjohtajana.

Brysselissä keskustuimistoaan pitävä Eurodiaconia-järjestö koostuu kristilliseltä perustalta toimivia sosiaali- ja terveysalan toimijoita yhteen. Kansainvälisen toiminnan kautta on mahdollista löytää tuoreita näkökulmia oman toiminnan uudistamiseen, merkitykseen ja perusteluun.

Kansainvälisyyttä tarvitaan

DIAKONIA-maailmanliitto, jonka johtokunnassa toimin kaksi kautta, kokoaa protestanttisten kirkkojen yhteydessä toimivat diakoniayhteisöt yhteistyöhön, tukemaan toisiaan ja vaihtamaan kokemuksiaan erityisesti yleiskousten aikana.

Vuodesta 2006 alkaen olen ollut mukana katolisen kansainvälisen diakonaattikeskuksen (IDC) edustajistossa. IDC on syntynyt tukemaan ja edistämään pysyvää diakonaattia katolisessa kirkossa. Tällä hetkellä keskustellaan naisten mahdollisuudesta osallistua diakonaattiin. Ekumeeninen kokemukseni on ollut tehtävässäni voimavara.

Nyt odotamme uutta maailman avautumista ja näiden yhteisöjen kokoontumisia. Diakonia-ala tarvitsee edelleen kansainvälisiä persoonia ja yhteisöjä. 🍀

Diakonian johtaminen vaatii rautaista osaamista

Suomen evankelisluterilaisten seurakuntien diakoniatyötä johdetaan vankalla koulutuksella, asiantuntemuksella, pitkällä työkokemuksella ja halulla kehittää asiantuntemusta.

TEKSTI HELI SALMELA KUVAT OMAT ARKISTOT

Hanna Ehrnrooth Vaasan suomalaisesta seurakunnasta johtaa tiimiään kuuntelemalla ja keskustelemalla.

Diakoniajohtaja **Hanna Ehrnrooth**, 46, työskentelee Vaasan Suomalaisessa seurakunnassa ja johtaa tiimiään kuuntelemalla ja keskustelemalla. Hän on opiskellut uransa aikana myös ylemmän korkeakoulututkimuksen ja koulutautuu edelleen.

– Tiimiin kuuluu yhteensä 12 henkilöä: kahdeksan diakonian viranhaltijaa, yksi vapaaehtoistyön projektityöntekijä ja kaksi

pappia, joista toinen on yhteiskuntatyön pappi, toinen diakoniapappi. Olen esihenkilö yhdeksälle työntekijälle. Koulutukseltani olen diakonissa ja hallintotieteiden maisteri. Olen käynyt kirkon Johtamisen perusteet -koulutuksen ja ensi vuonna alkaa Johtajana kirkossa -koulutus. Diakoniatyötä on takana 22 vuotta.

Empatiaa ja jämäkkyyttä

Diakoniatyön työalavastaava **Elina Virmakoski**, 49, toimii Kotka-Kymin seurakunnassa. Koulutukseltaan hän on diakonissa-sairaanhoitaja (AMK), sairaanhoitaja (YAMK) ja työnohjaaja. Kirkon johtamiskoulutuksista käytyä on Kirjo II. Elina johtaa liki 22 vuoden diakoniatyön ja viiden johtamisvuoden tuomalla ammattitaidolla tiimiään.

Elina Virmakoski Kotka-Kymin seurakunnasta sanoo, että hänellä on työssään sopivasti valtaa ja vastuuta.

– Tiimiin kuuluu lisäksi kuusi diakonian viranhaltijaa, joiden esimies olen, sekä kaksi pappia ja kanttori. Johtamiskoulutuksen lisäksi olen saanut työnohjaajakoulutuksesta paljon esimiestyöhön. Opettavaista on ollut myös asioiden ja ratkaisumallien jakaminen muiden esimiesten kanssa.

Diakoniatyön koordinoivana esimiehenä ja liiton puheenjohtajana toimiva **Saara Huhanantti**, 41, työskentelee Tikkurilan seurakunnassa Vantaalla. Koulutukseltaan hän on sosionomi-diakoni (YAMK) ja käytyä on myös kirkon Kirjo II -johtamiskoulutus. Parinkymmenen diakoniatyön vuoden kokemuksella hän tietää, että diakonian johtaminen on vaativaa.

– Toimin esihenkilönä viidelle diakoniatyöntekijälle ja yhdelle papille. Diakonian johtamiseen tarvitaan näkyä diakoniatyöstä ja sen tulevaisuudesta, halua työskennellä ihmisten kanssa ja sopivassa suhteessa empatiaa ja jämäkkyyttä.

Saara Huhanantti Tikkurilan seurakunnasta Vantaalta korostaa, että diakonian johtamiseen tarvitaan näkyä alan tulevaisuudesta.

Ammattilaisten johtamista

Diakoniatyöntekijät ovat alansa asiantuntijoita, monialaisia osaajia, joilla on myös ns. hiljais-tietoa, jota on kertynyt työkokemuksen mukana. Heitä kaikkia yhdistää halu auttaa. Ammattilaisten johtaminen vaatii osaamisen lisäksi myös herkkää vaitoa ja uskallusta laittaa itsensä likoon.

– Johtaminen vaatii ennen kaikkea alan substanssiosaamista, toisaalta työntekijöiden oman osaamisen ja asiantuntijuuden kunnioittamista ja siihen luottamista. Johtajana ajattelen, että tehtäväni on katsoa työtä hieman etäämmältä, nähdä kokonaisuus ja huolehtia siitä, että jokainen tiimin jäsen toimii sen osana, Saara Huhanantti kuvailee.

Hanna Ehrnrooth peräänkuuluttaa diakoniatyön ja sen ilmiöiden tutkimista ja tunnistamista.

– Diakoniatyön ja oman toimintaympäristön tuntemus ovat työn lähtökohtia. Diakoniajohtajan ja -tiimin on myös tunnistet-

tava erilaisia ajan ilmiöitä. Johtajana katson, että minun on myös tunnistettava työntekijöiden vahvuudet ja osata johtaa strategisesti oikein.

Elina Virmakoski iloitsee kollegoita johtaessaan erityisesti siitä, että diakoniatyön esimiehen ei tarvitse osata ja tietää kaikkea.

– Esimiehenä minun on tärkeää luottaa omiin asiantuntijoihini ja myös näyttää se heille. Johdan heidän tekemäänsä työtä ja on tärkeää, että tiedän siitä paljon. Se auttaa ymmärtämään arjen haasteita.

Valtaa ja vastuuta

Johtavalla diakonian viranhaltijalla on valtaa, vastuuta ja oikeuksia. Ehrnroothin, Virmakosken ja Huhanantin mielestä heillä on niitä keskimäärin oikeassa suhteessa.

– Voisin ottaa enemmänkin vastuuta, arvioi Hanna Ehrnrooth ja lisää kuitenkin olevansa työkuvaansa tällä hetkellä tyytyväinen.

Myös Elina Virmakoskella on valtaa ja vastuuta sopivasti.

– Pidän siitä, että saan päättää työalaani liittyvistä asioista, palkata sijaiset ja tehdä budjetin ja toimintasuunnitelmat. Työni tehtäväkuvaus tarkistettiin seurakuntaliitoksen yhteydessä, ja mielestäni siinä onnistuttiin hyvin.

Riittävä toimivalta työalaa koskeissa päätöksissä on Saara Huhanantin mielestä keskeisintä.

– Johtavalla diakoniatyöntekijällä tulisi olla minimissään työalaan ja tiimin operatiiviseen toimintaan liittyvä valta ja ylin vastuu, esimerkiksi oikeus hyväksyä laskut ja lomat. Nämä ovat kuitenkin melko sekundäärisiä hallinnollisia asioita. Riittävä toimivalta, strateginen- ja organisoituvastuu ja työn päätösoikeus ovat keskeisimpiä. Työn tuoma haastavuus on myös itseä kehittävä.

Palkkaus huolestuttaa

Diakonian viranhaltijoiden palkkaus mietityttää diakonian johtajia, eikä vähiten näköpiirissä olevien rekrytointiongelmien vuoksi. Hanna Ehrnrooth on huolissaan palkkauksesta ja sanoo työn olevan vaativaa. Palkkauksen pitäisi olla parempi. Elina Virmakoski kokee, että diakoniatyötä arvostetaan ainakin mediajuttujen perusteella. Hän on huomannut työtä arvostettavan myös omassa seurakunnassa, mutta toivoisi sen näkyvän myös palkkauksessa.

– Jokaisen tulisi kokea oman asiantuntijuuden arvostus työyhteisössä ja saada työn vaativuutta vastaavaa palkkaa, Saara Huhanantti muistuttaa.

Muuttuva ja muuttava, uudistuva ja uudistava diakoninen kirkko

Juhlavuosijulkaisussa katse historiaan on tarpeen. Riittävän pitkä ajallinen kaari ja etäisyys auttavat tunnistamaan diakonian ja kirkon kehityksen kannalta merkittäviä hetkiä ja jopa henkilöitä, jotka ovat osaltaan avittaneet uudistavaa ja uudistuvaa kirkkoa.

TEKSTI KALLE KUUSIMÄKI KUVAT AARNE ORMIO, TIMO JAKONEN

Joskus vaikutusyhteys on näkyvä ja helposti tunnistettava. Usein syiden ja seurausten ketjua ei kuitenkaan pystytä erittelemään vaan on parempi puhua systeemisesti: mikään yksittäinen tekijä ei yksin selitä tapahtunutta, vaikutusyhteydet kulkevat usein useampaan suuntaan. Tällöin on myös vaikea perustella tai todentaa, millä yksittäisillä toimilla kehitystä on viety (tai viedään) eteenpäin. Tämän voi kokea myös armollisena: todellisuus on keskinäisriippuvaisten tekijöiden kudelma tai rihmasto, jossa vähäpätöiseltä vaikuttavat tekijät ovatkin ratkaisevia.

Mennyttä kertaavalla kerronnalla on usein merkitystä myös voimaantumisen näkökulmasta: havaitaan ja uskotaan, että myönteinen muutos on mahdollinen. Kaikenlaisten uhkakuvien edessä tätä myönteistä viestiä on tarpeen kuuluttaa sekä kirkossa että edelleen yhteiskunnassa.

Kirkoissamme vietettiin pitkään uskonpuhdistuksen muis-

Kalle Kuusimäki

tojuhlaa. Vuodesta 2021 alkaen emme enää puhu *uskonpuhdistuksesta* vaan *reformaatiosta*. Mutta emme puhu enää myöskään taaksepäin katsovasta *muis-tojuhlasta* vaan pohdimme, millä tavoin kirkon tulisi nyt uudistua. Vastaavaa ajatuksen suuntaamis-

ta tulevaisuuteen tulee soveltaa kirkon diakoniseen toimintaan ja siinä tapahtuvaan uudistumiseen.

Viime aikoina ekumeenisissa keskusteluissa kirkon tehtävää, missiota, on hahmotettu *transformaatio*-käsitteen avulla. Latinasta juontuva transformatio-termi viittaa muutokseen ja uudistumiseen. Ekumeenisissa keskusteluissa kirkot ovat halunneet viestittää sekä toimijassa että toimintaympäristössä tapahtuvaa muutosta. Kirkko uudistuu ja uudistaa, muuttuu ja muuttaa.

Diakonian kannalta kiintoisaa on kirkoissa nykyään yhä laajemmin jaettu sellainen ymmärrys evankeliumin ja pelastuksen kokonaisvaltaisuudesta, joka huomioi myös sosiaaliset ongelmat ja niitä aiheuttavat yhteiskunnalliset tekijät. Kirkkona elämme aikaa, jossa koronapandemia vaikutuksineen haastaa kaikkia muutokseen. Ilmastonmuutos edellyttää huomattavia muutoksia ja yhteisvastuullisia toimia. Sote-uudistusta kutsu-

taan Suomen historian yhdeksi merkittävimmistä hallinnollisista uudistuksista. Haastavaa sosiaaliturvauudistusta on pakko viedä eteenpäin. Kirkon jäsenkehitys merkinnee talouden kiristymistä ja kirkon yhteiskunnallisen aseman muutosta. Nämä ovat kaikki sellaisia haasteita, jotka kutsuvat ja osin pakottavat myös kirkkoa muutokseen ja uudistumaan.

Mutta ne kutsuvat kirkkoa myös muuttamaan ja uudistamaan.

Synodaalikokousten teemanä on tänä vuonna "Pelastus". Kuten edellä lyhyesti kuvattu ekumeeninen transformatio-keskustelu on osoittanut, on ratkaisevan tärkeää, miten pelastus ja siten kirkon ja kristittyjen tehtävä maailmassa ymmärretään ja sanoitetaan. Jeesuksen

tehtävänjulistus (Luuk. 4:18-19) antaa ymmärtää, että pelastuksen näkökulma on ehdottomasti myös tämänpuoleinen: *"Hän on lähettänyt minut ilmoittamaan köyhille hyvän sanoman, julistamaan vangituille vapautusta ja sokeille näkönsä saamista, päättämään sorretut vapauteen ja julistamaan Herran riemuvoittoa"*. ☺

Diakonisen kirkon tehtävä ja tuntomerkit

Diakoninen kirkko

- auttaa ja tukee haavoittuvassa elämäntilanteessa olevia ihmisiä,
- toimii oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden ja rauhan puolesta,
- rakentaa hyvää elämää edistäviä yhteisöjä sekä varjelee luomakuntaa.

Kun aika ajoin ilmenee erilaisia pyrkimyksiä suitsia kirkkomme diakonista orientaatiota, on tarpeen muistuttaa, että kristittyjen ja kirkon tehtävänä on olla ollenainen osa myös sitä muutosvoimaa, joka uudistaa niin yhteiskuntaa kuin luomakuntaa.

Kirkon diakonisen toiminnan tulevaa muutosta ja muuttamista, uudistumista ja uudistamista voi edelleen jäsentää ja täsmentää seuraavista suuntaviivoista:

1. Tuemme haavoittuvassa tilanteessa olevia

- Tuemme haavoittuvassa tilanteessa olevia ihmisiä löytämään ja vahvistamaan omia voimavarojaan toimijoina.
- Autamme ihmisiä saamaan tarvitsemansa tuet ja palvelut. Toimimme yhdessä heidän kanssaan olosuhteiden ja palveluiden parantamiseksi.
- Kehitämme ja vahvistamme etsivän, löytävän ja osallistavan työn toimintamalleja.

2. Edistämme sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää kehitystä

- Sitoudumme toiminnassamme YK:n kestävän kehityksen Agenda2030:n tavoitteiden edistämiseen.
- Toimimme oikeudenmukaisesti, tasavertaisesti, syrjimättä ja kiusaamatta.
- Otamme todesta ihmisten häden, välitämme siitä tietoa ja vaikutamme poliittiseen päätöksentekoon köyhyyden vähentämiseksi ja yhteiskunnallisten epäkohtien korjaamiseksi.

3. Vahvistamme yhdessä teke- mistä

- Vahvistamme yhteisöllisiä toimintatapoja, jotka antavat ihmisille mahdollisuuksia toimia ja tehdä hyvää, tunnistaa ja vahvistaa omia voimavarojaan sekä kokea osallisuutta ja merkityksellisyyttä.
- Varustamme ihmisiä toimimaan vapaaehto- ja kansalais-toiminnan innostajina ja mahdollistajina.
- Vahvistamme ja rakennamme uusia kumppanuuksia oppilaitosten, kuntien, maakuntien, järjestöjen, yritysten, valtionhallinnon, toisten kirkkojen ja uskontokuntien kanssa.

Tiivistettynä muutos ja muuttaminen, uudistuminen ja uudistaminen edellyttää diakoniatyötä, joka on Jeesuksen esimerkkiä ja opetusta seuraavaa, osaavaa ja vaikuttavaa, kestävää hyvinvointia edistävää, kumppanuuksia rakentavaa, yhteiskunnassa vaikuttavaa ja osallistavaa. ☺

Ydin nousee evankeliumista

Diakonian virka on yksi kirkon hengellisen työn viroista. Diakoniksi tai diakonissaksi kouluttautuminen edellyttää kirkollisten opintojen suorittamista.

TEKSTI JOHANNA LEHMUSMIES

Opintojen aikana tutustutaan muun muassa kirkon ja Raamatun syntyhistoriaan, virsien erilaisiin käyttötarkoituksiin ja jumalanpalveluksen eri osien toteuttamiseen sekä konkreettiseen diakoniatyöhön työharjoittelujaksoilla.

Diakoniatyöntekijöille työn hengellinen luonne on yksi merkittävimmistä syistä tehdä työtä juuri kirkon diakonian parissa. Monissa seurakunnissa diakoniatyöntekijät pääsevät toteuttamaan itsenäisesti sanajumalanpalveluksia ja erilaisia harjauksia sekä vievät erityisesti ikäihmisille kotiehtoollisia. Näin ei kuitenkaan ole kaikkialla. Ymmärrys diakoniatyöntekijän koulutuksen hengellisestä luonteesta ei ole tavoittanut kaikkia laumajohtajia vielä 2020-luvullakaan.

Esirukouksissa ollaan konkretian äärellä

Messutehtävistä erityisesti esirukous jää yleisimmin diakonia-

työntekijän valmisteltavaksi. Diakoniatyöntekijöille ovat tuttuja lesken rovat, joilla tänä päivänä ruokitaan koko suku joulun aikaan (Mark. 12:41–44), tuhlaajapojat, joille rahanarvo ei vielä ole kirkastunut (Luuk. 15:11–25) ja Jobin kaltaiset elämän runtelemat ihmiset, jotka ovat menettäneet työnsä ja perheensä monien kriisien seurauksena (Job 1:13–19).

Taloudellisessa ahdingossa olevien kanssa työskentelevät tietävät hyvin, miten kaukana Mooseksen ajan laki velkojen anteeksiantamisesta on nykypäivän talousmarkkinoilla (5. Moos. 15:1–11). Esirukouksen aiheita ei siis tarvitse keksiä, ne tulevat työn teon kautta valmiiksi annettuina.

Sen ohella, että rukous on diakoniatyöntekijälle luontainen työn muoto, se on myös merkittävä voimavaroja. Työ itsessään voi olla aktiivista rukousta, kun kohdataan vähäosaisia, sairaita, köyhiä tai muuten marginaaliin joutuneita.

Lähimmäiset kohdataan rakkaudella

Diakoniatyö on evankeliumin elämästä todeksi auttamistyön, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvon edistämisen sekä epäkohtien näkyväksi tekemisen kautta.

Suomi ei ole paratiisi, kuten ei ollut Jeesuksen ajan Palestiinaan. Hyvinvointivaltion aukoista putoaa edelleen valtava määrä ihmisiä, joista vain pieni osa päätyy diakoniatyöntekijöiden vastaanotolle.

Lähimmäisten kohtaaminen rakkaudella on elävää evankeliumia. Armo ja rakkaus tulevat diakoniatyössä lihaksi kiireettömissä kohtaamisissa ja yhä useammin myös ruokalautasten äärellä.

Ja niissä tilanteissa, kun mitään ei ole tehtävissä maallisin keinoin, jäljelle jää aina rukous. ☺

Tässä hetkessä Jumala kiitän sinua esiäideistä jotka ovat sisullaan ja lempeydellään pitäneet meidänkin puoliamme Tuoneet köyhät, sairaat ja unohdetut päivänvaloon ja antaneet lohtua niin monille

Tässä hetkessä Jumala toivon että näet meidät kaikki vanhan perinteen jatkajat ihmiset joille diakonia on sydämen asia ja jotka kantavat harteillaan perinteiden paraatinauhaa

Anna meille välineet, lempeys ja rohkeus tuoda yhä päivänvaloon niiden ääni, jota muut eivät kuule niiden tuska ja kyynel, joihin muut eivät katso

Tee meidän kauttamme näkyväksi jokaisen ihmisarvo ja oikeutus olla olemassa tässä elämässä Rikkinäisenä, keskeneräisenä ja kauniina Ainutlaatuisena Jumalan kuvana Sinun lapsenasi

Aamen

Antoisaa diakonian juhlavuotta 2022

”Jos joku tahtoo olla minun palvelijani, seuratkoon minua. Missä minä olen, siellä on oleva myös palvelijani.” (Johanneksen evankeliumi 12:26)

TEKSTI TAPIO LUOMA KUVA AARNE ORMIO

Yksi piispan työn huipputietä on saada vihkiä virkaan uusia diakoniatyöntekijöitä. Itse koen tuon hetken hyvin koskettavana. Edessäni alttarilla on kutsumuksesta syvästi tietoisia ihmisiä, joiden kanssa on keskusteltu ordinaatiovalmennuksen aikana syvällisistä asioista: omasta polusta kohti diakonian virkaa, kirkon diakoniatyön erityisluonteesta, henkilökohtaisista voimavaroista ja unelmista, ja paljosta muusta.

Vihkimyksen yhteydessä piispa lukee yllä lainatun Jeesuksen lupauksen. Diakonian virka vie Jeesusta seuraten sinne, missä toinen ihminen kohdataan kysymyksineen ja tarpeineen. Jeesus näyttää palvelijalleen suunnan, ja se on aina kohti ihmistä ja hänen hätäänsä.

Vuonna 2022 tulee kuluneeksi 150 vuotta ensimmäisestä suomalaisesta diakoniavihkimyksestä. Diakonian virka on löytänyt vakaan paikkansa kirkossamme ja seurakuntiemme elämässä. Sen arvo ja merkitys tunnustetaan laajalti. Pitkäjänteinen työ seurakuntalaisten innostamiseksi diakonian vapaaehtoistehtäviin on tuottanut tulosta. Samalla se

osoittaa, että diakonian virka on olemassa myös siksi, että huomaissimme diakonian kuuluvan jokaiselle kristitylle. Olemmehan jokainen Jeesuksen seuraajia.

Toivotan meille kaikille antoisaa ja Jumalan siunaamaa diakonian juhlavuotta 2022. ☺

Tapio Luoma, arkipiispa

Diakonian virkaan vihityn tunnukset

Diakonin ja diakonissan merkit sekä diakoniaripus kertovat vihkimyksestä diakonian virkaan. Merkin voi ostaa itse, mutta usein merkki tai riipus on hankittu myös työpaikan tai läheisten lahjana.

Merkit ja riipus ovat suomalaista käsityötä ja valmistettu hopeasta. Diakonissan merkki 55 €, diakonin merkki 55 € ja diakoniaripus 97 €. Tuotteiden tilaukset liiton toimistosta: toimisto@dtl.fi tai 010 2190 300.

Tilauksiin lisätään toimitus- ja postikulut. Lisätiedot merkeistä ja tilausohjeet www.dtl.fi/myytavat-tuotteet.

Pro diaconia -mitali

Pro diaconia -mitali on arvokas huomionosoitus henkilölle tai yhteisölle, joka on toiminnassaan tai päätöksenteossään toiminut diakoniaa edistäen tai erityisellä tavalla lähimmäisenrakkautta toteuttaen. Mitali korvaa aikaisemman Diakonian merkin.

Mitali on kaksiosainen, johon kuuluu hopeoitu pöytämitali ja hopeoitu rintamerkki. Pro diaconia -mitali kuvaa auttavia käsiä, jotka voi nähdä myös rukoilevassa, ylistävässä tai siunaavassa asennossa. Kaaret kuvaavat rakkautta ja voimaa, jota ihminen saa ja jota hän edelleen käyttää toisten hyväksi. Pöytämitali ja rintamerkki toimitetaan lahjarasiassa, jossa on myös myöntökirja. Mitali on valmistettu Kultakeskuksessa Hämeenlinnassa.

Myöntöperusteet ja tarkemmat tiedot löydät mitalin omilta sivuilta www.dtl.fi/prodiaconia. Mitalin hinta on 110 euroa ja sen voi tilata liiton toimistosta: toimisto@dtl.fi tai 010 2190 300. Tilauksiin lisätään toimitus- ja postikulut.